

# FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLINGS FÖRDRAGSSERIE

## ÖVERENSKOMMELSER MED FRÄMMANDE MAKTER

2008

Utgiven i Helsingfors den 21 maj 2008

Nr 62—65

### INNEHÅLL

Nr		Sidan
62	Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen med Kazakstan om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar .....	341
63	Republikens presidents förordning om sättande i kraft av överenskommelsen med Kazakstan om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar och om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen .....	342
64	Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europa-Medelhavsavtalet om luftfart mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan .....	357
65	Republikens presidents förordning om provisorisk tillämpning av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europa-Medelhavsavtalet om luftfart mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan .....	358

### Nr 62

(Finlands författningssamlings nr 954/2007)

### Lag

#### om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen med Kazakstan om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar

Given i Helsingfors den 26 oktober 2007

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §  
De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i den i Astana den 9 januari 2007 mellan Republiken Finland och Republiken Kazakstan ingångna överenskommelsen om främjande av och ömsesidigt skydd

för investeringar gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §  
Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Helsingfors den 26 oktober 2007

**Republikens President**

**TARJA HALONEN**

*Utrikesminister Ilkka Kanerva*

RP 12/2007  
UtUB 6/2007  
RSv 32/2007

18—2008

**Nr 63**

(Finlands författningssamlings nr 318/2008)

**Republikens presidents förordning****om sättande i kraft av överenskommelsen med Kazakstan om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar och om ikraftträdande av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelsen som hör till området för lagstiftningen**

Given i Helsingfors den 16 maj 2008

I enlighet med republikens presidents beslut, fattat på föredragning av utrikeshandels- och utvecklingsministern för handläggning av ärenden som hör till utrikesministeriets verksamhetsområde, föreskrivs:

**1 §**

Den i Astana den 9 januari 2007 mellan Republiken Finlands regering och Republiken Kazakstans regering ingångna överenskommelsen om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar, som godkännts av riksdagen den 2 oktober 2007 och godkännts av republikens president den 26 oktober 2007 samt beträffande vilken noterna om dess godkännande utväxlats den 20 mars 2008, är i kraft från den 1 maj 2008 så som därom har överenskommit.

**2 §**

Lagen av den 26 oktober 2007 om sättande

Helsingfors den 16 maj 2008

i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i överenskommelsen med Kazakstan om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar (954/2007) träder i kraft den 21 maj 2008.

**3 §**

De bestämmelser i överenskommelsen som inte hör till området för lagstiftningen är i kraft som förordning.

**4 §**

Denna förordning träder i kraft den 21 maj 2008.

**Republikens President****TARJA HALONEN**Utrikeshandels- och utvecklingsminister *Paavo Väyrynen*

(Översättning)

### Överenskommelse

**mellan Republiken Finlands regering och Republiken Kazakstans regering om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar**

Republiken Finlands regering och Republiken Kazakstans regering, nedan "de avtalslutande parterna",

SOM ÄR MEDVETNA om behovet att skydda investeringar som gjorts av den ena avtalslutande partens investerare på den andra avtalslutande statens territorium på icke-diskriminerande basis,

SOM VILL ÖKA det ekonomiska samarbetet mellan de avtalslutande parterna i fråga om sådana investeringar som den ena avtalslutande partens medborgare och företag har gjort på den andra avtalslutande statens territorium,

SOM ÄR MEDVETNA om att en överenskommelse om den behandling som medges sådana investeringar främjar överföring av privat kapital och de båda avtalslutande parternas ekonomiska utveckling,

SOM ÄR ÖVERENS om att fasta ramar för investeringar främjar en så effektiv användning som möjligt av de ekonomiska resurserna och förbättrar levnadsstandarden,

SOM ÄR MEDVETNA om att utvecklandet av ekonomiska kontakter och affärsförbindelser kan främja respekterandet av internationellt erkända rättigheter som hänför sig till arbetslivet,

SOM ÄR ÖVERENS om att dessa mål kan nås utan att avkall ges på de krav som anknyter till allmänt tillämpliga åtgärder beträffande hälsa, säkerhet och miljö, och

som beslutat ingå en överenskommelse om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar,

HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE:

### Agreement

**between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Kazakhstan on the Promotion and Mutual Protection of Investments**

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Kazakhstan hereinafter referred to as the "Parties",

RECOGNISING the need to protect investments of the investors of one Party in the territory of the State of the other Party on a non-discriminatory basis;

DESIRING to promote greater economic co-operation between them, with respect to investments by investors of one Party in the territory of the State of the other Party;

RECOGNISING that agreement on the treatment to be accorded such investments will stimulate the flow of private capital and the economic development of the Parties;

AGREEING that a stable framework for investment will contribute to maximising the effective utilisation of economic resources and improve living standards;

RECOGNISING that the development of economic and business ties can promote respect for internationally recognised labour rights;

AGREEING that these objectives can be achieved without relaxing health, safety and environmental measures of general application; and

Having resolved to conclude an Agreement concerning the promotion and mutual protection of investments;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Artikel 1  
*Definitioner*

Vid tillämpningen av denna överenskommelse avses följande:

1. Begreppet "investering" omfattar alla slag av tillgångar som har etablerats eller anskaffats av investerare från en avtalsslutande part i samband med affärs- och företagsverksamhet på den andra avtalsslutande partens territorium i enlighet med den sistnämnda avtalsslutande statens nationella lagstiftning, och begreppet omfattar i synnerhet, men inte uteslutande,

- a) lös och fast egendom eller äganderätter, såsom inteckning, pant- och retentionsrätt samt hyres- och arrenderätt,
- b) återinvesterad avkastning,
- c) aktier och masskuldebrev i företag eller andra andelar i företag,

d) anspråk på penningar eller rätt till prestationer av ekonomiskt värde,

e) immateriella rättigheter, såsom patent, upphovsrätt, varumärken, industriella mönsterrättigheter, firmor, geografiska benämningar samt tekniska processer, know-how och goodwill, och

f) koncessioner som baserar sig på lag, förvaltningsåtgärder eller avtal som ingåtts med behörig myndighet, däri inbegripet tillstånd att prospektera, ta i bruk, utvinna eller exploatera naturtillgångar.

Sådana investeringar som en juridisk person från en avtalsslutande part har gjort på ifrågavarande parts territorium, men som de facto ägs av investerare från den andra avtalsslutande parten eller är i dessas direkta eller indirekta besittning, anses också vara investeringar som gjorts av investerare från den sistnämnda avtalsslutande parten, om de gjorts i enlighet med den förstnämnda avtalsslutande statens nationella lagstiftning.

Förändringar i den form i vilken tillgångar investeras eller återinvesteras påverkar inte tillgångarnas karaktär av investeringar.

2. Begreppet "avkastning" avser inkomster från investeringen och omfattar i synnerhet, men inte uteslutande, vinster, dividender, räntor, royaltier, vinst av överlåtelse av egendom eller naturaprestationer som hänför sig till investeringen.

Article 1  
*Definitions*

For the purpose of this Agreement:

1. The term "investment" means every kind of asset established or acquired in connection with business and entrepreneurial activity by an investor of one Party in the territory of the other Party in accordance with the national legislation of the State of the latter Party, including in particular, though not exclusively:

(a) movable and immovable property or any property rights such as mortgages, liens, pledges and leases;

(b) reinvested returns;

(c) shares in and stocks and debentures of a company or any other forms of participation in a company;

(d) claims to money or rights to a performance having an economic value;

(e) intellectual property rights, such as patents, copyrights, trade marks, industrial designs, business names, geographical indications as well as technical processes, know-how and goodwill; and

(f) concessions conferred by law, by an administrative act or under a contract by a competent authority, including concessions to search for, develop, extract or exploit natural resources.

Investments made in the territory of one Party by any legal entity of that same Party, but actually owned or controlled, directly or indirectly by investors of the other Party, shall likewise be considered as investments of investors of the latter Party if they have been made in accordance with the national legislation of the State of the former Party.

Any change in the form in which assets are invested or reinvested does not affect their character as investments.

2. The term "returns" means the amounts yielded by investments and shall in particular, though not exclusively, include profits, dividends, interest, royalties, capital gains or any payments in kind related to an investment.

3. Begreppet "investerare" avser följande personer från någondera avtalsslutande parten som investerar på den andra avtalsslutande stats territorium i enlighet med den sistnämnda avtalsslutande stats nationella lagstiftning och bestämmelserna i denna överenskommelse:

a) fysiska personer som är medborgare i någondera av de avtalsslutande parterna i enlighet med dennas lagstiftning, eller

b) juridiska personer, t.ex. bolag, sammanslutningar, firmor, ekonomiska föreningar, allmännyttiga inrättningar eller organisationer, som har bildats eller etablerats i enlighet med en avtalsslutande parts nationella lagstiftning och vars registrerade säte, centralförvaltning eller huvudsäte finns på det territorium som står under ifrågasvarande avtalsslutande parts jurisdiktion,

4. Begreppet "territorium" avser en avtalsslutande stats landområden, inre territorialvatten och territorialhav och luftrummet ovanför dem samt havszonerna utanför territorialhavet, inbegripet havsbotten och dess inre, över vilka ifrågasvarande avtalsslutande part i enlighet med sin gällande nationella lagstiftning och internationell rätt utövar suveräna rättigheter eller jurisdiktion beträffande undersökningen och utnyttjandet av naturtillgångarna i dessa områden.

## Artikel 2

### *Främjande och skydd av investeringar*

1. Vardera avtalsslutande parten främjar inom sitt territorium investeringar som görs av den andra avtalsslutande partens investerare och godkänner dylika investeringar i enlighet med sin nationella lagstiftning.

2. Vardera avtalsslutande parten medger inom sitt territorium en rättvis behandling samt fullt och kontinuerligt skydd och full och kontinuerlig säkerhet för investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten och för avkastningen från dessa investeringar.

3. Ingentdera avtalsslutande parten får på sitt territorium genom oskäligen eller godtyckliga åtgärder skada anskaffningen, utvidgningen, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet och försäljningen eller annan överlåtelse i

3. The term "investor" means, for either Party, the following subjects who invest in the territory of the State of the other Party in accordance with the national legislation of the State of the latter Party and the provisions of this Agreement:

(a) any natural person who is a national of either Party in accordance with its legislation; or

(b) any legal entity such as company, corporation, firm, partnership, business association, institution or organisation, incorporated or constituted in accordance with the national legislation of the Party and having its registered office or central administration or principal place of business within the jurisdiction of that Party.

4. The term "territory" means the land territory, internal waters and territorial sea of the State of the Party and the airspace above them, as well as the maritime zones beyond the territorial sea, including the seabed and subsoil, over which that Party exercises sovereign rights or jurisdiction in accordance with its national laws in force and international law, for the purpose of exploration and exploitation of the natural resources of such areas.

## Article 2

### *Promotion and Protection of Investments*

1. Each Party shall promote in its territory investments by investors of the other Party and shall, in accordance with its national legislation, admit such investments.

2. Each Party shall in its territory accord to investments and returns of investments of investors of the other Party fair and equitable treatment and full and constant protection and security.

3. Neither Party shall in its territory impair by unreasonable or arbitrary measures the acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments of investors of the other Party.

fråga om investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalsslutande parten.

### Artikel 3

#### *Behandling av investeringar*

1. Vardera avtalsslutande parten skall beträffande anskaffningen, utvidgningen, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet och försäljningen eller annan överlåtelse i fråga om investeringar medge investerare från den andra avtalsslutande parten och deras investeringar en behandling som är minst lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare och dessas investeringar.

2. Vardera avtalsslutande parten skall beträffande grundandet, anskaffningen, utvidgningen, verksamheten, administrationen, upprätthållandet, användningen, utnyttjandet och försäljningen eller annan överlåtelse i fråga om investeringar medge investerare från den andra avtalsslutande parten och deras investeringar en behandling som är minst lika förmånlig som den som parten medger investerare från ett land som har ställning som mest gynnad nation och dessas investeringar.

3. Vardera avtalsslutande parten medger investerare från den andra avtalsslutande parten och deras investeringar den bättre av de behandlingar som avses i styckena 1 och 2 i denna artikel, beroende på vilken av behandlingarna som är förmånligare för investeraren eller investeringarna.

4. Ingendera avtalsslutande parten skall på sitt territorium mot investeringar som gjorts av den andra avtalsslutande partens investerare besluta om eller verkställa åtgärder beträffande anskaffning av material, produktionsmedel, verksamhet, transporter eller marknadsföring av produkter, eller meddela övriga motsvarande föreskrifter som har diskriminerande verkningar.

### Artikel 4

#### *Undantag i behandlingen av investeringar*

Bestämmelserna i denna överenskommelse skall inte anses förplikta en avtalsslutande

### Article 3

#### *Treatment of Investments*

1. Each Party shall accord to investors of the other Party and to their investments, a treatment no less favourable than the treatment it accords to its own investors and their investments with respect to the acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment and sale or other disposal of investments.

2. Each Party shall accord to investors of the other Party and to their investments, a treatment no less favourable than the treatment it accords to investors of the most favoured nation and to their investments with respect to the establishment, acquisition, expansion, operation, management, maintenance, use, enjoyment, and sale or other disposal of investments.

3. Each Party shall accord to investors of the other Party and to their investments the better of the treatments required by paragraph 1 and paragraph 2 of this Article, whichever is the more favourable to the investors or investments.

4. Neither Party shall mandate or enforce in its territory measures on investments by investors of the other Party, concerning purchase of materials, means of production, operation, transport, marketing of its products or similar orders having discriminatory effects.

### Article 4

#### *Exemptions*

The provisions of this Agreement shall not be construed so as to oblige one Party to ex-

part att medge den andra avtalsslutande partens investeringar eller dessas investeringar fördelar av en behandling, en preferens eller ett privilegium med stöd av existerande eller framtida

a) frihandelsområden, tullunioner, gemensamma marknader, ekonomiska och monetära unioner eller motsvarande regionala överenskommelser om ekonomisk integration, inbegripet regionala arbetsmarknadsavtal, som någonsida avtalsslutande parten är eller kan bli part i, eller

b) överenskommelser för undvikande av dubbelbeskattning eller andra internationella överenskommelser som helt eller huvudsakligen hänför sig till beskattning, eller

c) multilaterala överenskommelser som helt eller huvudsakligen hänför sig till investeringar.

#### Artikel 5

##### *Expropriation*

1. Investeringar som gjorts av investerare från den ena avtalsslutande parten på den andra avtalsslutande partens territorium får inte exproprieras eller nationaliseras eller göras till föremål för andra direkta eller indirekta åtgärder med motsvarande effekt som expropriation eller nationalisering (nedan "expropriation"), om inte åtgärden vidtas i allmänt intresse, på icke-diskriminerande basis, med iakttagande av vederbörligt rättsligt förfarande och mot betalning av direkt, tillräcklig och faktisk ersättning.

2. Ersättningen skall motsvara den exproprierade investeringens värde omedelbart innan expropriationen gjordes eller innan expropriationen blev allmänt känd, beroende på vilken tidpunkt som infallit tidigare. Värdet fastställs i enlighet med allmänt godtagna värdebestämningsprinciper.

3. Ersättningen skall kunna realiseras helt och hållet, och den betalas utan begränsning och dröjsmål. I ersättningen skall ingå ränta enligt marknadsräntan för betalningsvalutan från den dag egendomen exproprieras till den dag ersättning utbetalas.

4. När en avtalsslutande part exproprierar ett sådant företags tillgångar som har grun-

tend to the investors and investments by investors of the other Party the benefit of any treatment, preference or privilege by virtue of any existing or future:

(a) free trade area, customs union, common market, economic and monetary union or other similar regional economic integration agreement, including regional labour market agreements, to which one of the Parties is or may become a party, or

(b) agreement for the avoidance of double taxation or other international agreement relating wholly or mainly to taxation, or

(c) multilateral agreement relating wholly or mainly to investments.

#### Article 5

##### *Expropriation*

1. Investments by investors of a Party in the territory of the other Party shall not be expropriated, nationalised or subjected to any other measures, direct or indirect, having an effect equivalent to expropriation or nationalisation (hereinafter referred to as "expropriation"), except for a purpose which is in the public interest, on a non-discriminatory basis, in accordance with due process of law, and against prompt, adequate and effective compensation.

2. Such compensation shall amount to the value of the expropriated investment at the time immediately before the expropriation or before the impending expropriation became public knowledge, whichever is the earlier. The value shall be determined in accordance with generally accepted principles of valuation.

3. Compensation shall be fully realisable and shall be paid without any restriction or delay. It shall include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency of payment from the date of disposition of the expropriated property until the date of actual payment.

4. Where a Party expropriates the assets of a company which is incorporated or consti-

dats eller bildats i enlighet med den lagstiftning som gäller på någon del av denna parts territorium och i vilket företag investerare från den andra avtalsslutande parten äger aktier, skall den förstnämnda avtalsslutande parten säkerställa att bestämmelserna i stycke 1 i denna artikel tillämpas i den utsträckning som är nödvändig för att investerare från den andra avtalsslutande parten som äger sådana aktier skall garanteras direkt, tillräcklig och faktisk ersättning för sina investeringar.

5. En investerare vars investeringar exproprieras har rätt att utan dröjsmål få sitt fall behandlat av en judiciell myndighet eller andra behöriga myndigheter hos den berörda avtalsslutande parten samt rätt att få sina investeringars värde bestämt i enlighet med principerna i denna artikel, utan att detta dock begränsar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 9 i denna överenskommelse.

#### Artikel 6

##### *Ersättning av förluster*

1. Den ena avtalsslutande parten skall i fråga om restitution, gottgörelse, ersättning eller andra arrangemang medge investerare från den andra avtalsslutande parten, vars investeringar på den berörda avtalsslutande statens territorium förorsakas förlust till följd av krig eller annan väpnad konflikt, uppror, revolt eller upplöpp inom territoriet, en behandling som är minst lika förmånlig som den som parten medger sina egna investerare eller investerare från ett land som har ställning som mest gynnad nation, beroende på vilken behandling som enligt investeraren är förmånligare.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av stycke 1 i denna artikel skall den ena avtalsslutande partens investerare som i en sådan situation som avses i stycket lider förluster på den andra avtalsslutande statens territorium till följd av

a) att den sistnämnda avtalsslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har beslagtagit deras investering eller en del av den, eller

b) att den sistnämnda avtalsslutande partens väpnade styrkor eller myndigheter har förstört deras investering eller en del av den, fastän situationen inte hade krävt detta,

tuted under the law in force in any part of its own territory, and in which investors of the other Party own shares, it shall ensure that the provisions of paragraph 1 of this Article are applied to the extent necessary to guarantee prompt, adequate and effective compensation in respect of their investment to such investors of the Party who are owners of those shares.

5. Without prejudice to the provisions of Article 9 of this Agreement, the investor whose investments are expropriated shall have the right to prompt review of its case and of valuation of its investments in accordance with the principles set out in this Article, by a judicial or other competent authority of that Party.

#### Article 6

##### *Compensation for Losses*

1. Investors of one Party whose investments in the territory of the other Party suffer losses owing to war or other armed conflict, revolt, insurrection or riot in the territory of the State of the latter Party, shall be accorded by the latter Party, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, a treatment no less favourable than the one accorded by the latter Party to its own investors or investors of the most favoured nation, whichever, according to the investor, is the more favourable.

2. Without prejudice to paragraph 1 of this Article, investors of one Party who, in any of the situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the state of the other Party resulting from:

(a) requisitioning of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, or

(b) destruction of its investment or a part thereof by the latter's armed forces or authorities, which was not required by the necessity of the situation,

av den sistnämnda avtalsslutande parten medges restitution eller ersättning som i vardera fallet skall vara direkt, tillräcklig och faktisk, och ersättningen skall i enlighet med stycke 1–3 i artikel 5 utbetalas från datumet för beslagtagningen eller förstörelsen fram till betalningsdagen.

#### Artikel 7

##### *Fri överföring*

1. Vardera avtalsslutande parten skall garantera investerare från den andra avtalsslutande parten fri överföring av investeringar och betalningar som hänför sig till investeringarna till och från sitt territorium. Dessa betalningar omfattar i synnerhet, men inte uteslutande,

a) grundkapital samt ytterligare belopp som är avsedda för upprätthållande, utvecklande eller utvidgande av en investering,

b) avkastning,

c) inkomster på grund av en total eller partiell försäljning eller överlåtelse av en investering, inbegripet inkomster på grund av försäljning av aktier,

d) belopp för betalning av omkostnader till följd av investeringens verksamhet, såsom återbetalning av lån, royaltyer, förvaltningsersättningar, licensavgifter och andra motsvarande kostnader,

e) ersättningar som betalas enligt artiklarna 5, 6, 8 och 9 i denna överenskommelse,

f) löner och andra arvoden till personal som i samband med en investering anställts från utlandet.

2. Vardera avtalsslutande parten skall också säkerställa att överföringar enligt stycke 1 i denna artikel verkställs utan begränsningar och dröjsmål i en fritt konvertibel valuta som väljs av investeraren och enligt den marknadskurs som dagen då överföringen görs gäller för den valuta som skall överföras, samt att överföringarna kan göras omedelbart.

3. I avsaknad av valutamarknad skall den växelkurs som senast har tillämpats för konvertering av valutorna till särskilda dragningsrätter användas.

shall be accorded by the latter Party restitution or compensation which in either case shall be prompt, adequate and effective and with respect to compensation, shall be in accordance with Article 5 paragraphs 1-3 from the date of requisitioning or destruction until the date of actual payment.

#### Article 7

##### *Free Transfer*

1. Each Party shall ensure to investors of the other Party the free transfer, into and out of its territory, of their investments and transfer payments related to investments. Such payments shall include in particular, though not exclusively:

(a) principal and additional amounts to maintain, develop or increase the investment;

(b) returns;

(c) proceeds obtained from the total or partial sale or disposal of an investment, including the sale of shares;

(d) amounts required for the payment of expenses which arise from the operation of the investment, such as loans repayments, payment of royalties, management fees, licence fees or other similar expenses;

(e) compensation payable pursuant to Articles 5, 6, 8 and 9;

(f) earnings and other remuneration of personnel engaged from abroad and working in connection with an investment.

2. Each Party shall further ensure that the transfers referred to in paragraph 1 of this Article shall be made without any restriction or delay in a freely convertible currency of the choice of the investor and at the prevailing market rate of exchange applicable on the date of transfer to the currency to be transferred and shall be immediately transferable.

3. In the absence of a market for foreign exchange, the rate to be used shall be the most recent exchange rate for the conversions of currencies into Special Drawing Rights.

4. Om en överföring dröjer av orsaker som föranleds av värdparten, skall i överföringen ingå ränta enligt den marknadsränta som gäller för valutan i fråga från den dag då överföringen begärdes fram till den dag då överföringen gjordes, och ifrågavarande avtalsslutande part skall se till att utbetalningen verkställs.

5. Utan hinder av vad som bestäms i styckena 1-4 i denna artikel kan en avtalsslutande part förhålla en överföring genom att rättvist och icke-diskriminerande tillämpa sina lagar och bestämmelser som gäller

- a) fullgörande av berättigade skatteplikter,
- b) skydd av borgenärens rättigheter,
- c) brott,
- d) säkerställande av att förelägganden eller domar som meddelats i rättegångar iakttas,

under förutsättning att tillämpningen av dessa lagar och bestämmelser inte används som ett medel att undvika de åtaganden som de avtalsslutande parterna har på grund av denna överenskommelse.

#### Artikel 8

##### *Subrogation*

Om en avtalsslutande part eller ett organ som den utsett erlägger en betalning på grundval av ett ersättningsansvar eller ett garanti- eller försäkringsavtal som ansluter sig till en investering på den andra avtalsslutande partens territorium, skall den sistnämnda avtalsslutande parten godkänna att investerarens rättigheter och anspråk övergår till den förstnämnda avtalsslutande parten eller ett organ som den utsett samt att den förstnämnda avtalsslutande parten eller ett organ som den utsett kan begagna sig av rättigheterna och genomföra anspråken enligt principen om subrogation i samma utsträckning som den ursprungliga investeraren.

#### Artikel 9

##### *Tvister mellan en investerare och en avtalsslutande part*

1. Tvister som uppkommer mellan en avtalsslutande part och en investerare från den andra avtalsslutande parten och som direkt beror på en investering skall avgöras genom förlikning mellan parterna i tvisten.

4. In case of a delay in transfer caused by the host Party, the transfer shall also include interest at a commercial rate established on a market basis for the currency in question from the date on which the transfer was requested until the date of actual transfer and shall be borne by that Party.

5. Notwithstanding paragraphs 1 - 4 of this Article, a Party may delay a transfer through the equitable and non-discriminatory application of its laws and regulations relating to:

- (a) the fulfilment of due tax obligations;
- (b) the protection of the rights of creditors;
- (c) criminal or penal offences;
- (d) ensuring compliance with orders or judgements in judicial proceedings;

provided that the application of such laws and regulations shall not be used as a means of avoiding the obligations of the Parties under this Agreement.

#### Article 8

##### *Subrogation*

If a Party or its designated agency makes a payment under an indemnity, guarantee or contract of insurance given in respect of an investment of an investor in the territory of the other Party, the latter Party shall recognise the assignment of any right or claim of such an investor to the former Party or its designated agency, and the right of the former Party or its designated agency to exercise by virtue of subrogation any such right and claim to the same extent as its predecessor in title.

#### Article 9

##### *Disputes between an Investor and a Party*

1. Any dispute arising directly from an investment between one Party and an investor of the other Party should be settled amicably between the two parties to the dispute.

2. Om tvisten inte har avgjorts inom tre (3) månader från den dag tvisten skriftligen tillkännagivits, kan den enligt investerarens val hänskjutas

a) till en behörig domstol hos den avtalslutande part på vars territorium investeringen har gjorts, eller

b) till skiljeförfarande vid Internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister (ICSID), som upprättats i enlighet med den konvention om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i en annan stat, vilken öppnades för undertecknande i Washington den 18 mars 1965 (nedan "centralorganet"), förutsatt att centralorganet står till förfogande, eller

c) till skiljeförfarande enligt reglerna för den kompletterande facilitet som tillämpas vid centralorganet, om endast den ena avtalslutande parten har undertecknat den konvention som avses i punkt b i detta stycke, eller

d) till en ad hoc-skiljedomstol som upprättas i enlighet med bestämmelserna om skiljeförfarande, antagna av Förenta Nationernas kommission för internationell handelsrätt (UNCITRAL), eller

e) till en annan tidigare godkänd ad hoc-skiljedomstol.

3. En investerare som har hänskjutit en tvist till en nationell domstol kan dock dessutom hänskjuta ärendet till en sådan skiljedomstol som anges i stycke 2 punkt b eller e i denna artikel, om investeraren, innan den nationella domstolen har avgett dom i målet, uppger sig avstå från att fallet behandlas vid en nationell rättegång och drar bort fallet.

4. Ett sådant skiljeförfarande som avses i denna artikel tillämpas om någondera parten i tvisten ber om det i en sådan stat som är avtalslutande part i den konvention om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar som öppnades för undertecknande den 10 juni 1958 i New York (New York-konventionen). Tvister som i enlighet med denna artikel hänskjutits till skiljeförfarande skall i fråga om tillämpningen av artikel 1 i New York-konventionen anses härröra från ett kommersiellt förhållande eller affärer.

5. Vardera avtalslutande parten skall villkorlöst ge sitt samtycke till att en tvist mel-

2. If the dispute has not been settled within three (3) months from the date on which it was raised in writing, the dispute may, at the choice of the investor, be submitted:

(a) to the competent courts of the Party in whose territory the investment is made; or

(b) to arbitration by the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID), established pursuant to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965 (hereinafter referred to as the "Centre"), if the Centre is available; or

(c) to arbitration by the Additional Facility of the Centre, if only one of the Parties is a signatory to the Convention referred to in subparagraph b of this paragraph;

(d) an ad hoc arbitration tribunal to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL); or

(e) any other previously accepted ad hoc arbitration tribunal.

3. An investor who has submitted the dispute to a national court may nevertheless have recourse to one of the arbitral tribunals mentioned in paragraphs 2 (b) or 2 (e) of this Article if, before a judgment has been delivered on the subject matter by a national court, the investor declares not to pursue the case any longer through national proceedings and withdraws the case.

4. Any arbitration under this Article shall, at the request of either party to the dispute, be held in a state that is a party to the Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York Convention), opened for signature at New York on 10 June 1958. Claims submitted to arbitration under this Article shall be considered to arise out of a commercial relationship or transaction for the purposes of Article 1 of the New York Convention.

5. Each Party hereby gives its unconditional consent to the submission of a dispute

lan den ena avtalsslutande parten och en investerare från den andra avtalsslutande parten hänskjuts till skiljeförfarande i enlighet med denna artikel.

6. Ingendera avtalsslutande parten som är part i en tvist kan i något skede av skiljeförfarandet eller verkställandet av skiljedomen invända mot att den investerare som är den andra parten i tvisten på grundval av en försäkring har fått en gottgörelse som helt eller delvis täcker dennes förluster.

7. Skiljedomen är slutgiltig och bindande för de båda parterna i tvisten, och den skall verkställas enligt den avtalsslutande stats nationella lagstiftning på vars territorium skiljedomen åberopas, och den verkställs av ifrågavarande avtalsslutande parts myndigheter inom loppet av den tid som anges i skiljedomen.

#### Artikel 10

##### *Twister mellan de avtalsslutande parterna*

1. Tvister mellan de avtalsslutande parterna om tolkningen och tillämpningen av denna överenskommelse skall i mån av möjlighet lösas på diplomatisk väg.

2. Om en tvist inte kan lösas på detta sätt inom sex (6) månader från den dag då någondera avtalsslutande parten har begärt förhandlingar, skall den på begäran av någondera avtalsslutande parten hänskjutas till en skiljedomstol.

3. Skiljedomstolen upprättas enligt följande för varje enskilt fall. Inom två (2) månader från det att begäran om skiljeförfarande har mottagits skall vardera avtalsslutande parten utse en medlem till skiljedomstolen. Dessa två medlemmar väljer en medborgare i ett tredje land som efter godkännande av vardera avtalsslutande parten utses till ordförande för skiljedomstolen. Ordföranden utses inom fyra (4) månader från den dag då de två andra medlemmarna har utsetts.

4. Om de utnämningar som behövs inte har skett inom de tidsfrister som nämns i stycke 3 i denna artikel, kan vilken som helst av de avtalsslutande parterna, om någon annan överenskommelse inte föreligger, be presidenten i Internationella domstolen att verkställa de behövliga utnämningarna. Om presidenten i Internationella domstolen är med-

between it and an investor of the other Party to arbitration in accordance with this Article.

6. Neither of the Parties, which is a party to a dispute, can raise an objection, at any phase of the arbitration procedure or of the execution of an arbitral award, on account of the fact that the investor, which is the other party to the dispute, has received an indemnification covering a part or the whole of its losses by virtue of an insurance.

7. The award shall be final and binding on the parties to the dispute and shall be executed in accordance with national legislation of the State of the Party in whose territory the award is relied upon, by the competent authorities of the Party by the date indicated in the award.

#### Article 10

##### *Disputes between the Parties*

1. Disputes between the Parties concerning the interpretation and application of this Agreement shall, as far as possible, be settled through diplomatic channels.

2. If the dispute cannot thus be settled within six (6) months following the date on which either Party requested such negotiations, it shall at the request of either Party be submitted to an Arbitral Tribunal.

3. Such an Arbitral Tribunal shall be constituted for each individual case in the following way. Within two (2) months of the receipt of the request for arbitration, each Party shall appoint one member of the Tribunal. Those two members shall then select a national of a third State who on approval by the two Parties shall be appointed Chairman of the Tribunal. The Chairman shall be appointed within four (4) months from the date of appointment of the other two members.

4. If the necessary appointments have not been made within the periods specified in paragraph 3 of this Article, either Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments. If the President is a national of the State of either Party or is otherwise prevented from

borgare i någondera av de avtalsslutande staterna eller annars förhindrad att fullgöra uppgiften, ombeds den i fråga om antalet tjänsteår följande medlem i Internationella domstolen som inte är medborgare i någondera avtalsslutande stat och som inte heller på annat sätt är förhindrad att fullgöra uppgiften, att verkställa de behövliga utnämningarna.

5. Skiljedomstolen skall fatta sitt beslut med enkel röstmajoritet. Skiljedomstolens beslut är slutgiltiga och bindande för vardera avtalsslutande parten. Vardera avtalsslutande parten skall bära kostnaderna för den medlem som den utsett och för sin representation i skiljeförfarandet. Kostnaderna för ordföranden och andra eventuella kostnader som hänförs till skiljeförfarandet skall bäras till lika delar av vardera avtalsslutande parten. Skiljedomstolen kan fatta ett avvikande beslut beträffande fördelningen av kostnaderna. Till alla övriga delar fattar skiljedomstolen beslut om sina egna procedurregler.

6. De tvister som avses i stycke 1 i denna artikel löses i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse och enligt allmänt erkända principer för internationell rätt.

#### Artikel 11

##### *Tillstånd*

1. Vardera avtalsslutande parten behandlar i överensstämmelse med sin nationella lagstiftning gynnsamt de ansökningar om tillstånd som hänförs till investeringar och beviljar snabbt de tillstånd som behövs på dess territorium för investeringar som görs av investerare från den andra avtalsslutande parten.

2. Vardera avtalsslutande parten beviljar i enlighet med sin nationella lagstiftning tillfälligt inrese- och uppehållstillstånd och utfärdar behövliga dokument, som styrker tillståndet, till sådana för företaget centrala, fysiska personer som anställts från utlandet för att i samband med en investering gjord av en investerare från den andra avtalsslutande parten arbeta som ledare, sakkunniga eller teknisk personal för den tid dessa personer uppfyller kraven i detta stycke. De närmaste familjemedlemmarna till dessa arbetstagare behandlas på värdpartens territorium på motsvarande sätt när det gäller inresa och tillfällig vistelse.

discharging the said function, the Member of the International Court of Justice next in seniority who is not a national of the state of either Party or is not otherwise prevented from discharging the said function, shall be invited to make the necessary appointments.

5. The Arbitral Tribunal shall reach its decision by a majority of votes. The decisions of the Tribunal shall be final and binding on both Parties. Each Party shall bear the costs of the member appointed by that Party and of its representation in the arbitral proceedings. Both Parties shall assume an equal share of the costs of the Chairman, as well as any other costs connected with the Tribunal's procedures. The Tribunal may make a different decision regarding the sharing of the costs. In all other respects, the Arbitral Tribunal shall determine its own rules of procedure.

6. Issues subject to dispute referred to in paragraph 1 of this Article shall be decided in accordance with the provisions of this Agreement and the generally recognised principles of international law.

#### Article 11

##### *Permits*

1. Each Party shall, subject to the national legislation of its State, treat favourably the applications relating to investments and grant expeditiously the necessary permits required in its territory in connection with investments by investors of the other Party.

2. Each Party shall, subject to the national legislation of its State, grant temporary entry and stay and provide any necessary confirming documentation to natural persons who are employed from abroad as executives, managers, specialists or technical personnel in connection with an investment by an investor of the other Party, and who are essential for the enterprise, as long as these persons continue to meet the requirements of this paragraph. Immediate family members of such personnel shall also be granted a similar treatment with regard to entry and temporary stay in the territory of the host Party.

## Artikel 12

*Tillämpning av andra bestämmelser*

1. Om någondera avtalslutande statens nationella lagstiftning eller sådana förpliktelser under internationell rätt som är i kraft eller som senare ingås mellan de avtalslutande parterna utöver denna överenskommelse innehåller generella eller specifika bestämmelser enligt vilka investeringar som gjorts av den andra avtalslutande partens investerare kan medges en behandling som är förmånligare än den behandling om vilken föreskrivs i denna överenskommelse, skall sådana bestämmelser, så tillvida de är förmånligare för investeraren, gälla före denna överenskommelse.

2. Vardera avtalslutande parten skall iakttä de andra förpliktelser som den eventuellt har i fråga om en enskild investering som gjorts av en investerare från den andra avtalslutande parten.

## Artikel 13

*Tillämpning av överenskommelsen*

Denna överenskommelse tillämpas på alla investeringar som investerare från en avtalslutande part har gjort på den andra avtalslutande partens territorium, oberoende av om de har gjorts före denna överenskommelses ikraftträdande eller därefter, men den tillämpas inte på sådana tvister gällande investeringar som har uppstått före överenskommelsens ikraftträdande och inte heller på sådana anspråk som har avgjorts före överenskommelsens ikraftträdande.

## Artikel 14

*Allmänna undantag*

1. Ingen av bestämmelserna i denna överenskommelse skall anses hindra de avtalslutande parterna från att vidta sådana åtgärder som behövs för att skydda partens nationella säkerhetsintressen eller sådana åtgärder som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen, dock förutsatt att dessa åtgärder inte genomförs på ett sätt som skulle utgöra godtycklig eller ogrundad diskriminering från en avtalslutande parts sida eller medföra sådana dolda åtgärder som vidtas i investeringsbegränsande syfte.

## Article 12

*Application of other Rules*

1. If the provisions of national legislation of the State of either Party or obligations under international law, existing at present or established hereafter between the Parties in addition to this Agreement, contain a regulation, whether general or specific, entitling investments made by investors of the other Party to a treatment more favourable than is provided by this Agreement, such provisions shall, to the extent that they are more favourable to the investor, prevail over this Agreement.

2. Each Party shall observe any other obligation it may have with regard to a specific investment of an investor of the other Party.

## Article 13

*Application of the Agreement*

This Agreement shall apply to all investments made by investors of either Party in the territory of the other Party, whether made before or after the entry into force of this Agreement, but shall not apply to any dispute concerning an investment, which arose or any claim, which was settled before its entry into force.

## Article 14

*General Derogations*

1. Nothing in this Agreement shall be construed as preventing the Parties from taking any action necessary for the protection of its national security interests or measures necessary for the maintenance of public order provided that such action or measures are not applied in a manner, which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination by a Party, or a disguised investment restriction.

2. Bestämmelserna i denna artikel gäller inte artikel 7 stycke 1 punkt e i denna överenskommelse.

#### Artikel 15

##### *Öppenhetsprincipen*

1. Vardera avtalsslutande parten skall utan dröjsmål publicera eller annars offentligen tillhandahålla sina allmänt tillämpliga lagar, bestämmelser, procedurer och förvaltningsbeslut och domstolsbeslut samt internationella överenskommelser som kan inverka på investeringar som gjorts av investerare från den andra avtalsslutande parten på den förstnämnda avtalsslutande statens territorium.

2. Ingen bestämmelse i denna överenskommelse ålägger en avtalsslutande part skyldighet att lämna ut uppgifter som är konfidentiella eller hänför sig till ägande eller att ge tillträde till sådana uppgifter, inklusive uppgifter som rör enskilda investerare eller investeringar, vilkas röjande skulle skada lagtillsynen eller strida mot den avtalsslutande partens lagstiftning om handlingars offentlighet eller skada enskilda investerares berättigade kommersiella intressen.

#### Artikel 16

##### *Förhandlingar*

De avtalsslutande parterna förhandlar tidvis sinsemellan på endera avtalsslutande partens begäran för att behandla verkställigheten av denna överenskommelse och för att dryfta sådana frågor som kan uppstå till följd av överenskommelsen. Sådana förhandlingar förs mellan de avtalsslutande parternas behöriga myndigheter på en sådan plats och vid en sådan tidpunkt som parterna har kommit överens om på ändamålsenligt sätt.

#### Artikel 17

##### *Ikraftträdande, giltighetstid och uppsägning av överenskommelsen*

1. De avtalsslutande parterna meddelar varandra skriftligt när deras interna rättsliga förfaranden som förutsätts för att denna över-

2. The provisions of this Article shall not apply to Article 7 paragraph 1(e) of this Agreement.

#### Article 15

##### *Transparency*

1. Each Party shall promptly publish, or otherwise make publicly available, its laws, regulations, procedures and administrative rulings and judicial decisions of general application as well as international agreements which may affect the investments of investors of the other Party in the territory of the State of the former Party.

2. Nothing in this Agreement shall require a Party to furnish or allow access to any confidential or proprietary information, including information concerning particular investors or investments, the disclosure of which would impede law enforcement or be contrary to its laws protecting confidentiality or prejudice legitimate commercial interests of particular investors.

#### Article 16

##### *Consultations*

The Parties shall, at the request of either Party, hold consultations for the purpose of reviewing the implementation of this Agreement and studying any issue that may arise from this Agreement. Such consultations shall be held between the competent authorities of the Parties in a place and at a time agreed on through diplomatic channels.

#### Article 17

##### *Entry into Force, Duration and Termination*

1. The Parties shall notify each other in writing when their internal legal procedures for the entry into force of this Agreement ha-

enskommelse skall träda i kraft har uppfyllts. Överenskommelsen träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då det senare meddelandet har mottagits på diplomatisk väg.

2. Då denna överenskommelse träder i kraft skall den ersätta den i Alma-Ata den 29 september 1992 ingångna överenskommelsen mellan republiken Finlands regering och republiken Kazakstans regering om främjande av och ömsesidigt skydd för investeringar.

3. Denna överenskommelse är i kraft under en tid av tio (10) år, och skall därefter fortfarande gälla till dess någondera av de avtalslutande parterna genom en skriftlig under rättelse meddelar den andra avtalslutande parten om sin avsikt att säga upp överenskommelsen om en tid av tolv (12) månader.

4. I fråga om investeringar som har gjorts före den dag då denna överenskommelse upphör att gälla, gäller att bestämmelserna i artiklarna 1-16 skall förbli i kraft under en tid av tjugo (20) år från den dag då överenskommelsen upphör att gälla.

5. Avtalsparterna kan genom en inbördes överenskommelse göra ändringar i denna överenskommelse. Dessa ändringar görs genom protokoll och utgör en integrerad del av denna överenskommelse. De träder i kraft i enlighet med samma förfaranden som den ursprungliga överenskommelsen.

TILL BEKRÄFTELSE HÄRAV har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna överenskommelse.

Upprättad i Astana den 9 januari 2007 i två original exemplar på finska, kazakiska, ryska och engelska, vilka alla texter har samma giltighet. Om avvikelser förekommer mellan texterna skall den engelska texten gälla.

För Republiken  
Finlands regering

För Republiken  
Kazakstans regering

ve been fulfilled. The Agreement shall enter into force on the first day of the second month from the date, when the last notification was received through diplomatic channels.

2. Upon its entry into force this Agreement substitutes and replaces the Agreement between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of Kazakhstan on the Promotion and Protection of Investments done at Alma Ata on the 29<sup>th</sup> day of September 1992.

3. This Agreement shall remain in force for a period of ten (10) years and shall thereafter remain in force until either Party notifies the other in writing of its intention to terminate the Agreement in twelve (12) months.

4. In respect of investments made prior to the date of termination of this Agreement, provisions of Articles 1 to 16 shall remain in force for a further period of twenty (20) years from the date of termination of this Agreement.

5. Upon mutual agreement, the Parties may introduce amendments to the present Agreement. Such amendments shall be formulated through protocols and form an integral part of the present Agreement. They shall come into force through the same procedures as the original Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned representatives, being duly authorised thereto, have signed the present Agreement.

Done in duplicate at Astana on 9<sup>th</sup> of January 2007 in the Finnish, Kazakh, Russian and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence, the English text shall prevail.

For the Government of  
the Republic of Finland

For the Government of  
the Republic of Kazakhstan

**Nr 64**

(Finlands författningssamlings nr 192/2008)

**Lag**

**om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europa-Medelhavsavtalet om luftfart mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan**

Given i Helsingfors den 28 mars 2008

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

**1 §**

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europa-Medelhavsavtalet om luftfart mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan, som ingicks i Bryssel den 12 december 2006, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

**2 §**

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av republikens president.

Genom förordning av republikens president kan föreskrivas att lagen tillämpas innan avtalet träder i kraft internationellt.

Helsingfors den 28 mars 2008

**Republikens President**

**TARJA HALONEN**

Trafikminister *Anu Vehviläinen*

**Nr 65**

(Finlands författningssamlings nr 319/2008)

**Republikens presidents förordning****om provisorisk tillämpning av lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europa-Medelhavsavtalet om luftfart mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan**

Given i Helsingfors den 16 maj 2008

I enlighet med republikens presidents beslut, fattat på föredragning av trafikministern, föreskrivs:

**1 §**

Det i Bryssel den 12 december 2006 ingångna luftfartsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan, som godkändes av riksdagen den 22 februari 2008 och av republikens president den 28 mars 2008, tillämpas provisoriskt från den 12 december 2006 så som därom har överenskommits.

**2 §**

Lagen av den 28 mars 2008 om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i Europa-Medelhavsav-

talet om luftfart mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan (192/2008) tillämpas, innan avtalet träder i kraft internationellt, provisoriskt från den 12 december 2006.

**3 §**

De bestämmelser i avtalet som inte hör till området för lagstiftningen är i kraft som förordning.

**4 §**

Denna förordning träder i kraft den 23 maj 2008.

Helsingfors den 16 maj 2008

**Republikens President****TARJA HALONEN**Trafikminister *Anu Vehviläinen*

**Europa-medelhavsavtal  
om luftfart mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och  
Konungariket Marocko, å andra sidan**

KONUNGARIKET BELGIEN,  
REPUBLIKEN TJECKIEN,  
KONUNGARIKET DANMARK,  
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,  
REPUBLIKEN ESTLAND,  
REPUBLIKEN GREKLAND,  
KONUNGARIKET SPANIEN,  
REPUBLIKEN FRANKRIKE,  
IRLAND,  
REPUBLIKEN ITALIEN,  
REPUBLIKEN CYPERN,  
REPUBLIKEN LETTLAND,  
REPUBLIKEN LITAUEN,  
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,  
REPUBLIKEN UNGERN,  
MALTA,  
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,  
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,  
REPUBLIKEN POLEN,  
REPUBLIKEN PORTUGAL,  
REPUBLIKEN SLOVENIEN,  
REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRITANNIEN OCH NORDIRLAND,

avtalsslutande parter i fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, nedan kallade "medlemsstaterna", och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, nedan kallad "gemenskapen",

å ena sidan, och

KONUNGARIKET MAROCKO, nedan kallat "Marocko",

å andra sidan,

SOM ÖNSKAR främja ett internationellt luftfartssystem grundat på rättvis konkurrens mellan lufttrafikföretag på marknaden, med minsta möjliga statliga inblandning och reglering,

SOM ÖNSKAR underlätta utvidgningen av internationella lufttransportmöjligheter, bland annat genom uppbyggnad av lufttransportnät som uppfyller passagerares och transportörers behov av praktiska lufttransporttjänster,

SOM ÖNSKAR ge lufttrafikföretagen möjlighet att erbjuda resande och speditörer konkurrenskraftiga priser och tjänster på öppna marknader,

SOM ÖNSKAR att alla sektorer av lufttransportbranschen, inbegripet anställda hos lufttrafikföretagen, skall gynnas av ett liberaliserat avtal,

SOM ÖNSKAR tillgodose bästa möjliga skydd och säkerhet för de internationella lufttransporterna och som upprepar sin djupa oro över sådana handlingar och hot som riktar sig mot luftfartygens säkerhet och som äventyrar säkerheten för personer och egendom, negativt inverkar på lufttransporterna och undergräver allmänhetens förtroende för den civila luftfartens säkerhet,

SOM NOTERAR konventionen angående internationell civil luftfart, öppnad för undertecknande i Chicago den 7 december 1944,

SOM ÖNSKAR garantera lika villkor för lufttrafikföretag,

SOM KONSTATERAR att statliga subventioner kan försämra konkurrensen mellan lufttrafikföretag och äventyra detta avtals grundläggande mål,

SOM BEKRÄFTAR vikten av att beakta miljöskyddet vid utarbetandet och genomförandet av en internationell luftfartspolitik och erkänner suveräna staters rättigheter att vidta lämpliga åtgärder i detta hänseende,

SOM NOTERAR vikten av att skydda konsumenter, inbegripet det skydd som följer av konventionen om vissa enhetliga regler för internationella lufttransporter, utfärdad i Montreal den 28 maj 1999, i den mån båda avtalsslutande parter också är parter i denna konvention,

SOM AVSER att bygga vidare på den grund som lagts av befintliga luftfartsavtal, med målsättningen att öppna marknaderna och maximera fördelarna för båda avtalsslutande parter konsumenter, lufttrafikföretag, arbetskraft och befolkningsgrupper,

SOM BEAKTAR att ett avtal mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Marocko, å andra sidan, kan fungera som exempel för luftfartsförbindelser i Europa-Medelhavsområdet, i syfte att fullt ut föra fram de fördelar som liberaliseringen i denna viktiga sektor av ekonomin medför,

SOM NOTERAR att målet är att ett avtal av detta slag får en progressiv men fullständig tillämpning, och att en lämplig mekanism kan säkerställa en ständigt ökande harmonisering med gemenskapslagstiftningen,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

## Artikel 1

### *Definitioner*

I detta avtal gäller följande definitioner om inte annat anges:

1) tjänst enligt avtal och angiven linje: internationella lufttransporter i enlighet med artikel 2 och bilaga I till detta avtal.

2) avtalet: detta avtal och dess bilagor med eventuella ändringar.

3) lufttransport: befordran, mot ersättning, av passagerare, bagage, gods och post, var för sig eller tillsammans, med luftfartyg, som, för undanröjande av eventuella tvivel, skall omfatta reguljära och icke reguljära (charter) lufttransporter och fullständiga frakttjänster.

4) associeringsavtal: Europa-Medelhavsavtalet om upprättande av en associering mellan Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater, å ena sidan, och Konungariket Marocko, å andra sidan, antaget i Bryssel den 26 februari 1996.

5) operativ licens för gemenskapen: operativ licens för lufttrafikföretag som är etablerade i Europeiska gemenskapen, som beviljas och upprätthålls i enlighet med rådets förordning (EEG) nr 2407/92 av den 23 juli 1992 om utfärdande av tillstånd för lufttrafikföretag.

6) konventionen: konventionen angående internationell civil luftfart, öppnad för undertecknande i Chicago den 7 december 1944, med

a) alla ändringar som har trätt i kraft enligt artikel 94 a i konventionen och som har ratificerats av både Marocko och den eller de medlemsstater i Europeiska gemenskapen som berörs av det fall det är fråga om,

b) alla de bilagor eller ändringar i bilagor som har antagits i enlighet med artikel 90 i konventionen, i den utsträckning de vid en viss tidpunkt är i kraft för både Marocko och den eller de medlemsstater i Europeiska ge-

menskapen som berörs av det fall det är fråga om.

7) full kostnad: kostnaden för tillhandahållandet av en tjänst med ett skäligt tillägg för administrativa kostnader och, när så är aktuellt, eventuella tillägg som syftar till att återspegla miljökostnader och som tillämpas utan åtskillnad i fråga om nationalitet.

8) avtalsslutande parter: gemenskapen eller medlemsstaterna, eller gemenskapen och dess medlemsstater, i enlighet med deras respektive behörighet, å ena sidan, och Marocko, å andra sidan.

9) medborgare: alla fysiska eller juridiska personer med marockansk nationalitet för den marockanska parten, eller med en medlemsstats nationalitet för den europeiska parten, i den utsträckning som de, när det gäller juridiska personer, står under effektiv kontroll, direkt eller genom majoritetsägande, av fysiska eller juridiska personer med marockansk nationalitet för den marockanska parten, eller fysiska eller juridiska personer med en medlemsstats eller ett i bilaga V angivet tredjelandets nationalitet för den europeiska parten.

10) subventioner: alla finansiella bidrag som beviljas av myndigheter eller en regional organisation eller annan offentlig organisation, dvs. när

a) ett statligt förfarande eller ett förfarande som tillämpas av ett regionalt organ eller ett annat offentligt organ medför en direkt överföring av medel, t.ex. bidrag, lån eller kapitaltillskott, en potentiell direkt överföring av medel till företaget eller övertagande av företagets förpliktelser, t.ex. lånegarantier,

b) statliga intäkter eller intäkter som skulle tas in av ett regionalt organ eller ett annat offentligt organ inte drivs in eller efterskänks,

c) staten eller ett regionalt organ eller ett annat offentligt organ tillhandahåller andra varor eller tjänster än allmän infrastruktur, eller köper varor eller tjänster,

d) staten eller ett regionalt organ eller ett annat offentligt organ gör inbetalningar till

en finansieringsmekanism eller uppdrar åt ett privat organ att utföra en eller flera av de uppgifter som nämns i leden a, b och c som normalt ligger inom statens kompetens och som i praktiken inte skiljer sig från normal statlig praxis, och när detta medför en förmån.

11) internationell lufttransport: lufttransport som passerar mer än en stats luftrum.

12) pris: tariffer som lufttrafikföretag och deras ombud tillämpar för lufttransport av passagerare, bagage och/eller annan last än post, i förekommande fall inbegripet land- eller sjötransport i samband med internationell lufttransport, och de villkor på vilka de tillämpas.

13) användaravgift: en avgift som lufttrafikföretag måste betala för att få tillgång till anläggningar eller tjänster avseende flygplatser, flygplatsmiljö, flygnavigering eller luftfartsskydd, inbegripet därmed förknippade anläggningar och tjänster.

14) Sesar: det tekniska genomförandet av det gemensamma europeiska luftrummet som innebär en samordnad, synkroniserad forskning, utveckling och spridning av nya generationer system för flygledningstjänst.

15) territorium: i fråga om Marocko avser territorium Marockos landområden (fastland och öar), inre vatten och territorialhav under landets överhöghet eller jurisdiktion; i fråga om Europeiska gemenskapen avser territorium landområden (fastland och öar), inre vatten och territorialhav på vilket fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen tillämpas, enligt de villkor som fastställs i det fördraget eller i eventuella efterföljande instrument. Detta avtals tillämpning på Gibraltars flygplats påverkar inte Spaniens och Förenade kungarikets rättsliga ställning när det gäller tvisten om suveränitet över det territorium där flygplatsen är belägen och inte heller det fortsatta tillfälliga undantaget för Gibraltars flygplats vad gäller tillämpningen av de luftfartsliberaliseringsbestämmelser som gäller mellan medlemsstaterna sedan den 18 september 2006, i enlighet med det i Córdoba den 18 september 2006 antagna ministeruttalandet om Gibraltars flygplats.

16) behöriga myndigheter: de offentliga organ som anges i bilaga III. Alla ändringar av nationell lagstiftning med avseende på be-

höriga myndigheters ställning skall av den berörda parten anmälas till den andra avtalslutande parten.

## AVDELNING I

### EKONOMISKA BESTÄMMELSER

#### Artikel 2

##### *Trafikrättigheter*

1. Utom om annat föreskrivs i bilaga I skall vardera avtalsslutande part bevilja den andra avtalsslutande parten följande rättigheter för internationella lufttransporter som bedrivs av den andra partens lufttrafikföretag:

a) Att flyga över dess territorium utan att landa.

b) Att landa inom dess territorium av andra skäl än för att ta ombord eller sätta av passagerare eller för att ta ombord eller lasta av bagage, frakt och/eller post i lufttransport (andra ändamål än trafikändamål).

c) Att under utövande av en tjänst enligt avtal på en angiven linje landa på dess territorium i syfte att ta ombord och sätta av passagerare, frakt och/eller post i internationell lufttrafik, var för sig eller tillsammans.

d) Andra rättigheter enligt detta avtal.

2. Ingenting i detta avtal skall anses medföra rätt för

a) marockanska lufttrafikföretag att inom en medlemsstat i Europeiska gemenskapen ta ombord passagerare, bagage, last och/eller post mot ersättning med destination till en annan punkt inom den medlemsstatens territorium,

b) EG-lufttrafikföretag att inom Marockos territorium ta ombord passagerare, bagage, last och/eller post mot ersättning med destination till en annan punkt inom Marockos territorium.

#### Artikel 3

##### *Tillstånd*

Vid ansökan om trafik tillstånd från ett lufttrafikföretag i en av parterna, skall den andra

partens behöriga myndigheter bevilja lämpliga tillstånd med kortast möjliga handläggningstid om följande villkor är uppfyllda:

a) I fråga om marockanska lufttrafikföretag:

- Lufttrafikföretaget skall ha sitt huvudsäte och, i förekommande fall, sitt registrerade kontor i Marocko, och skall ha fått licens och alla andra motsvarande dokument utfärdade i enlighet med Konungariket Marockos lagstiftning.

- Myndighetstillsynen av lufttrafikföretaget skall utövas och upprätthållas av Marocko.

- Lufttrafikföretaget skall, direkt eller genom majoritetsägande, vara ägt och även fortsättningsvis ägas av Marocko och/eller av marockanska medborgare och skall alltid effektivt kontrolleras av Marocko och/eller av marockanska medborgare, eller skall, direkt eller genom majoritetsägande, vara ägt och även fortsättningsvis ägas av medlemsstaterna och/eller medborgare i medlemsstaterna, och skall alltid effektivt kontrolleras av medlemsstaterna eller medborgare i medlemsstaterna.

b) I fråga om Europeiska gemenskapens lufttrafikföretag:

- Lufttrafikföretaget skall ha sitt huvudsäte och, i förekommande fall, sitt registrerade kontor i en medlemsstat i Europeiska gemenskapen, i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, och ha fått en operativ licens för gemenskapen utfärdad.

- Den medlemsstat som utfärdar drifttillstånd (AOC) skall utöva och upprätthålla effektiv tillsyn över lufttrafikföretaget och dess luftfartsmyndighet skall vara tydligt angiven.

- Lufttrafikföretaget skall, direkt eller genom majoritetsägande, vara ägt och även fortsättningsvis ägas av medlemsstater och/eller medborgare i medlemsstaterna, eller av andra stater som förtecknas i bilaga V och/eller av medborgare i dessa andra stater.

c) Lufttrafikföretaget skall ha förmåga att uppfylla de villkor som föreskrivs i de lagar och andra författningar som den behöriga myndighet som prövar ansökningen normalt tillämpar på internationell lufttransport.

d) Bestämmelserna i artiklarna 14 (Flygsäkerhet) och 15 (Luftfartsskydd) skall upprätthållas och tillämpas.

## Artikel 4

### *Återkallande av tillstånd*

1. Vardera avtalsslutande parts behöriga myndigheter får återkalla, tillfälligt upphäva eller begränsa trafiktillstånd som har utfärdats för den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag, eller på annat sätt tillfälligt upphäva eller begränsa den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretags verksamhet i följande fall:

a) I fråga om marockanska lufttrafikföretag:

- Om lufttrafikföretaget inte har sitt huvudsäte eller, i förekommande fall, sitt registrerade kontor i Marocko, och inte har fått operativ licens och alla eventuella motsvarande dokument utfärdade i enlighet med Konungariket Marockos lagstiftning.

- Om myndighetstillsynen av lufttrafikföretaget inte utövas och upprätthållas av Marocko.

- Om lufttrafikföretaget inte, direkt eller genom majoritetsägande, ägs och effektivt kontrolleras av Marocko och/eller marockanska medborgare eller av medlemsstater och/eller medborgare i medlemsstaterna.

b) I fråga om Europeiska gemenskapens lufttrafikföretag:

- Om lufttrafikföretaget inte har sitt huvudsäte eller, i förekommande fall, sitt registrerade kontor i en medlemsstat i Europeiska gemenskapen, i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, eller inte har fått en operativ licens för gemenskapen utfärdad.

- Om den medlemsstat som utfärdar drifttillstånd (AOC) inte utövar och upprätthåller effektiv tillsyn över lufttrafikföretaget eller om dess luftfartsmyndighet inte är tydligt angiven.

- Om lufttrafikföretaget inte, direkt eller genom majoritetsägande, ägs och effektivt kontrolleras av medlemsstater och/eller medborgare i medlemsstaterna, eller av andra stater som förtecknas i bilaga V och/eller av medborgare i dessa andra stater.

c) Om lufttrafikföretaget inte har följt de lagar och andra författningar som avses i artikel 6 (Tillämpning av lagar och andra författningar).

d) Om bestämmelserna i artiklarna 13 (Flygsäkerhet) och 14 (Luftfartsskydd) inte upprätthålls och tillämpas.

2. Såvida inte omedelbara åtgärder är nödvändiga för att förhindra ytterligare överträdelser av punkt 1 c eller d får den ena avtalslutande parten utöva sina rättigheter enligt denna artikel först efter samråd med den andra avtalslutande partens behöriga myndigheter.

#### Artikel 5

##### *Investeringar*

En medlemsstats eller dess medborgares majoritetsägande av eller utövande av den effektiva kontrollen över ett marockanskt lufttrafikföretag, eller Marockos eller dess medborgares majoritetsägande av eller utövande av den effektiva kontrollen över ett EG-lufttrafikföretag skall avgöras genom ett förhandsbeslut av den gemensamma kommitté som inrättas genom detta avtal.

I beslutet skall de villkor som är knutna till utövandet av tjänster enligt detta avtal och till tjänster mellan tredjeländer och de avtalslutande parterna anges. Bestämmelserna i artikel 22.9 i detta avtal skall inte vara tillämpliga på denna typ av beslut.

#### Artikel 6

##### *Tillämpning av lagar och andra författningar*

1. En avtalslutande parts lufttrafikföretag skall vid inresa i, avresa från och under uppehållet inom den andra avtalslutande partens territorium iakttä de lagar och andra författningar som gäller för ankomst till eller avgång från det territoriet för luftfartyg som utför internationella lufttransporter eller för drift och manövrering av luftfartyg.

2. När en avtalslutande parts lufttrafikföretag anländer till, avgår från och uppehåller sig inom den andra avtalslutande partens territorium, skall passagerare, besättning och last personligen eller genom ombud, iakttä de lagar och andra författningar som gäller inom det territoriet för passagerares, besättnings

och lasts ankomst och avgång med luftfartyg (t.ex. bestämmelser om inresa, tullbehandling, immigration, pass, tull, karantän och post).

#### Artikel 7

##### *Konkurrens*

Vid tillämpningen av detta avtal skall bestämmelserna i kapitel II ("Konkurrensbestämmelser och andra ekonomiska bestämmelser") i avdelning IV i associeringsavtalet gälla, utom när bestämmelserna i det här avtalet är mer specifika.

#### Artikel 8

##### *Subventioner*

1. De avtalslutande parterna erkänner att statliga subventioner till lufttrafikföretag snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att skapa förmåner för vissa företag som tillhandahåller lufttransporttjänster, att de äventyrar detta avtals grundläggande syften och att de är oförenliga med principen om ett öppet luftfartsområde.

2. Om den ena avtalslutande parten i syfte att uppnå ett legitimt mål bedömer det som nödvändigt att bevilja slutliga subventioner till ett eller flera lufttrafikföretag som bedriver verksamhet inom ramen för detta avtal, skall subventionerna stå i proportion till målet, vara klara och tydliga och ha utformats så att de negativa effekterna för den andra avtalslutande partens lufttrafikföretag i görligaste mån blir så små som möjligt. Den avtalslutande part som beviljar sådana subventioner skall omgående underrätta den andra avtalslutande parten om sin avsikt att bevilja dessa subventioner samt att de är förenliga med kriterier som föreskrivs i detta avtal.

3. Om den ena avtalslutande parten anser att de subventioner som beviljas av den andra avtalslutande parten eller, beroende på omständigheterna, av ett offentligt eller statligt organ i ett annat land än en avtalslutande part, är oförenliga med kriterierna enligt punkt 2, kan den, i enlighet med artikel 22,

begära att den gemensamma kommittén sammanträder i syfte att granska frågan och utarbeta lämpliga åtgärder om antagandena visar sig vara legitima.

4. När en tvist inte kan avgöras i den gemensamma kommittén har de avtalsslutande parterna möjlighet att tillämpa sina respektive antisubventionsåtgärder.

5. Bestämmelserna i denna artikel påverkar inte de avtalsslutande parternas lagar och andra författningar rörande trafik av allmänt intresse och allmän trafikplikt inom de avtalsslutande parternas respektive territorium.

## Artikel 9

### *Kommersiella möjligheter*

1. Båda avtalsslutande parters lufttrafikföretag skall ha rätt att inrätta kontor på den andra avtalsslutande partens territorium för marknadsföring och försäljning av lufttransporter och därmed förknippad verksamhet.

2. Båda avtalsslutande parters lufttrafikföretag skall ha rätt att på den andra avtalsslutande partens territorium ta in och hålla personal för ledning, försäljning och drift, teknisk personal och annan specialistpersonal som behövs för tillhandahållande av lufttransporter, under förutsättning att det sker i enlighet med den andra avtalsslutande partens lagar och andra författningar om inresa, uppehåll och anställning.

3. a) Utan att det påverkar tillämpningen av led b nedan skall alla lufttrafikföretag ha rätt att i fråga om markttjänster på den andra avtalsslutande partens territorium välja mellan

i) att utföra sina egna markttjänster ("self-handling"), eller

ii) att välja fritt bland konkurrerande leverantörer som tillhandahåller kompletta eller andra markttjänster, under förutsättning att leverantörerna har tillträde till marknaden enligt båda avtalsslutande parters lagar och andra författningar, och att det finns sådana leverantörer på marknaden.

b) För följande kategorier av markttjänster, dvs. bagagehantering, ramptjänster, hantering av bränsle och olja, hantering av fraktgods och post i samband med den fysiska hanteringen av fraktgods och post mellan flygter-

minalen och luftfartyget, får de rättigheter som anges i led a i) och ii) vara underkastade särskilda begränsningar endast i enlighet med lagar och andra författningar som är tillämpliga på den andra avtalsslutande partens territorium. Om sådana hänsyn utesluter att lufttrafikföretaget utför sin egen markttjänst, och det i praktiken inte råder konkurrens mellan markttjänstleverantörerna, skall alla markttjänster vara tillgängliga för alla lufttrafikföretag på lika villkor och i tillräcklig utsträckning. Tjänsterna skall prissättas så att priset inte överstiger den fulla kostnaden inklusive en skälig avkastning på tillgångarna efter avskrivning.

4. Båda avtalsslutande parters lufttrafikföretag får inom den andra avtalsslutande partens territorium ägna sig åt försäljning av lufttransporter, direkt eller, om lufttrafikföretaget så önskar, genom försäljningsagenter eller andra ombud utsedda av lufttrafikföretaget. Lufttrafikföretagen skall ha rätt att sälja – och alla skall ha rätt att köpa – sådana transporttjänster i lokal eller fritt konvertibel valuta.

5. Alla lufttrafikföretag skall ha rätt att på begäran konvertera lokala intäkter och överföra dem från den andra avtalsslutande partens territorium till sitt hemland eller, om det är förenligt med generellt tillämpliga lagar och andra författningar, till andra länder som lufttrafikföretaget väljer. Konvertering och överföring skall medges omgående och utan inskränkning eller beskattning till den växelkurs för löpande transfereringar som gäller den dag då företaget lämnade in den ursprungliga begäran om överföring.

6. Båda avtalsslutande parters lufttrafikföretag skall tillåtas betala lokala utgifter, inbegripet bränslekostnader, på den andra avtalsslutande partens territorium i lokal valuta. Båda avtalsslutande parters lufttrafikföretag får, om de så önskar, betala sådana utgifter på den andra avtalsslutande partens territorium i fritt konvertibla valutor i enlighet med lokala valutabestämmelser.

7. Vid bedrivande eller erbjudande av tjänster enligt detta avtal får båda avtalsslutande parters lufttrafikföretag ingå avtal om samverkande marknadsföring, t.ex. överenskommelser om reserverat utrymme på luftfartyg och code-sharing, med

a) den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag, och

b) tredjelands lufttrafikföretag, och

c) mark- eller sjötransportföretag

under förutsättning att i) alla som deltar i det avtalet har rätt behörighet, och att ii) avtalet uppfyller de säkerhets- och konkurrensvillkor som normalt tillämpas för sådana avtal. När det gäller försäld passagerartransport som omfattar code-sharing, skall köparen på försäljningsstället och under alla omständigheter före ombordstigning informeras om vilket transportföretag som kommer att stå för varje del av tjänsten.

8. a) När det gäller passagerartransporter skall mark- och sjötransportföretagen inte omfattas av de lagar och andra författningar som styr lufttransporterna enbart på grundval av att mark- och sjötransporterna erbjuds av ett lufttrafikföretag i detta företags eget namn. Mark- och sjötransportföretag skall själva kunna välja om de vill ingå samarbetsavtal. Vid beslut om vilken typ av avtal som skall ingås kan mark- och sjötransportföretagen bland annat ta hänsyn till konsumentintressen och begränsningar av tekniska och ekonomiska skäl samt av utrymmes- och kapacitetsskäl.

b) Båda avtalsslutande parters lufttrafik- och fraktföretag skall vidare utan hinder av detta avtal, tillåtas att i samband med internationell lufttransport fritt, utan inskränkningar, välja land- och sjötransport sätt för gods-transport till och från punkter inom Marockos eller Europeiska gemenskapens territorier eller i ett tredjeland, inbegripet transport till och från samtliga flygplatser som har tullkontor och inbegripet eventuella rättigheter enligt tillämpliga lagar och andra författningar att transportera gods som inte har förtullats eller hänförs till något tullförfarande. Sådant gods skall, oavsett om det fraktas till lands eller sjöss eller med luftfartyg, kunna presenteras vid flygplatsens tullkontor för tullbehandling. Lufttrafikföretag får utföra sina egna land- och sjötransporter eller ingå avtal om sådana med andra land- eller sjötransportföretag, inbegripet andra lufttrafik- och flygfraktföretag. Sådana intermodala frakt-tjänster får erbjudas till ett enda pris för hela transporten, inbegripet luft-, land- och sjö-

transport, förutsatt att befraktaren inte vilseleds i fråga om fakta om sådana transporter.

## Artikel 10

### *Tullar och avgifter*

1. När luftfartyg som används för internationell lufttransport av ena avtalsslutande partens lufttrafikföretag kommer till den andra avtalsslutande partens territorium skall luftfartyget på grundval av reciprocitet vara befriat från importrestriktioner, skatt på egendom och kapital, tullar, punktskatter och liknande avgifter som a) tas ut av nationella och lokala myndigheter eller Europeiska gemenskapen och b) inte grundas på den tillhandahållna tjänstens kostnad; detta gäller även luftfartygets sedvanliga ombord- och markutrustning, bränsle, smörjmedel, tekniskt förbrukningsmaterial, reservdelar (inbegripet motorer), luftfartygsförråd (inbegripet livsmedel, drycker och sprit, tobak och andra varor avsedda att säljas till eller förbrukas av passagerare i begränsade kvantiteter under flygningen) och annat som är avsett för eller enbart används i samband med drift eller underhåll av luftfartyg som används för internationell lufttransport, under förutsättning att utrustningen och förråden förvaras ombord på luftfartyget.

2. Även följande skall på grundval av reciprocitet vara befriat från de tullar, skatter och avgifter som anges i punkt 1, utom avgifter som motsvarar den tillhandahållna tjänstens kostnad:

a) Luftfartygsförråd som införs i eller tillhandahålls inom en avtalsslutande parts territorium och tas ombord i skälig mängd för användning vid utresan ombord på ett luftfartyg i internationell lufttransport tillhörande den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag, även när dessa förråd skall användas under en del av flygningen som går över den avtalsslutande parts territorium där de har tagits ombord.

b) Markutrustning och reservdelar (inbegripet motorer) som införs i en avtalsslutande parts territorium för underhåll eller reparation av ett luftfartyg som tillhör den andra

avtalsslutande partens lufttrafikföretag och används för internationell lufttransport.

c) Smörjmedel och förbrukningsbara tekniska förråd som förs in i eller tillhandahålls inom en avtalsslutande parts territorium för användning ombord på ett luftfartyg i internationell lufttransport tillhörande den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag, även när dessa förråd skall användas under en del av flygningen som går över den avtalsslutande parts territorium där de har tagits ombord.

d) Trycksaker, i enlighet med respektive avtalsslutande parts tullagstiftning, som införs i eller tillhandahålls inom en avtalsslutande parts territorium och tas ombord för användning vid utresan ombord på ett luftfartyg i internationell lufttransport tillhörande den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag, även när dessa förråd skall användas under en del av flygningen som går över den avtalsslutande parts territorium där de har tagits ombord.

e) Säkerhets- och skyddsutrustning för användning på flygplatser och vid frakterminaler.

3. Detta avtal befriar inte bränsle som en avtalsslutande part tillhandahåller lufttrafikföretag på dess territorium från tullar, skatter eller avgifter jämförbara med dem som avses i punkt 1. Vid ankomst till, under uppehållet och vid utresan från endera avtalsslutande parts territorium skall dess lagar och andra författningar rörande försäljning, leverans och användning av luftfartygsbränsle iakttagas av den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag.

4. Det får krävas att utrustning och förråd enligt punkterna 1 och 2 ställs under behöriga myndigheters övervakning eller kontroll.

5. Befrielse enligt denna artikel skall också gälla när den ena avtalsslutande partens lufttrafikföretag med ett annat lufttrafikföretag som åtnjuter sådan befrielse på den andra avtalsslutande partens territorium ingår avtal om lån eller överföring inom den andra avtalsslutande partens territorium av sådana artiklar som anges i punkterna 1 och 2.

6. Ingenting i detta avtal skall hindra en avtalsslutande part från att ta ut tullar, skatter eller avgifter på varor som inte är avsedda för konsumtion ombord, men som säljs till passagerare ombord på lufttrafiksträcka mellan

två punkter inom den avtalsslutande partens territorium vid vilka av- eller påstigning är tillåten.

## Artikel 11

### *Användaravgifter*

1. Ingendera avtalsslutande part får ålägga den andra avtalsslutande partens lufttrafikföretag eller tillåta att dessa åläggs användaravgifter som är högre än dem som åligger den avtalsslutande partens egna lufttrafikföretag som tillhandahåller liknande internationella lufttransporttjänster.

2. Höjda eller nya avgifter bör endast följa på lämpliga samråd mellan båda avtalsslutande parters behöriga debiterande myndigheter och lufttrafikföretag. Användarna skall i skälig tid underrättas om varje förslag till ändring av avgifterna så att de får möjlighet att yttra sig innan ändringarna vidtas. De avtalsslutande parterna skall också uppmuntra till utbyte av sådan information som kan behövas för en noggrann granskning av huruvida avgifterna är skäliga, motiverade och proportionella i enlighet med principerna i denna artikel.

## Artikel 12

### *Prissättning*

Lufttransporttjänster som omfattas av detta avtal skall kunna prissättas fritt utan krav på godkännande, men får omfattas av krav på anmälan i rent informationssyfte. Priser som tas ut för transporter som helt genomförs inom Europeiska gemenskapen skall omfattas av Europeiska gemenskapens lagstiftning.

## Artikel 13

### *Statistik*

Vardera avtalsslutande parts behöriga myndigheter skall på begäran av den andra avtalsslutande partens behöriga myndigheter tillhandahålla uppgifter och statistik rörande den trafik enligt avtalade tjänster från en avtalsslutande parts territorium som utförs av lufttrafikföretag med tillstånd utfärdad av den

andra avtalsslutande parten, och de skall lämnas i den form som dessa lufttrafikföretag utarbetade och lämnade dem till sina nationella behöriga myndigheter. Eventuella ytterligare statistiska uppgifter rörande trafik som den ena avtalsslutande partens behöriga myndigheter skulle kunna kräva av den andra avtalsslutande partens myndigheter skall på endera avtalsslutande parts begäran diskuteras i den gemensamma kommittén.

## AVDELNING II

### REGLERINGSSAMARBETE

#### Artikel 14

##### *Flygsäkerhet*

1. De avtalsslutande parterna skall agera i enlighet med de bestämmelser i gemenskapens lagstiftning om flygsäkerhet som anges i bilaga VI A, enligt de villkor som föreskrivs nedan.

2. De avtalsslutande parterna skall se till att luftfartyg registrerade i en avtalsslutande part som misstänks inte uppfylla internationella normer för flygsäkerhet enligt konventionen och som landar på flygplatser som är öppna för internationell trafik på den andra avtalsslutande partens territorium, omfattas av rampinspektion utförd av nämnda andra avtalsslutande parts behöriga myndigheter, ombord på och kring luftfartyget, för kontroll av giltigheten hos luftfartygets och besättningens handlingar samt av luftfartygets och utrustningens synliga skick.

3. De avtalsslutande parterna kan när som helst begära samråd rörande den andra avtalsslutande partens upprätthållande av säkerhetsnormerna.

4. Ingenting i detta avtal skall hindra en avtalsslutande parts behöriga myndigheter från att vidta alla lämpliga och omedelbara åtgärder närhelst de konstaterar att ett luftfartyg, en produkt eller ett arbetsmoment

a) inte uppfyller de miniminormer som fastställs i konventionen eller den lagstiftning som anges i bilaga VI A, beroende på vad som gäller i det specifika fallet, eller

b) ger upphov till allvarlig misstanke – konstaterad efter inspektion enligt punkt 2 – om att ett luftfartyg eller framförandet av ett luftfartyg inte uppfyller de miniminormer som fastställs i konventionen eller den lagstiftning som anges i bilaga VI A, beroende på vad som gäller i det specifika fallet,

eller

c) ger upphov till allvarlig misstanke om att det finns brister i upprätthållandet och förvaltningen av miniminormerna enligt konventionen eller den lagstiftning som anges i bilaga VI A, beroende på vad som gäller i det specifika fallet.

5. När en avtalsslutande parts behöriga myndigheter vidtar åtgärder enligt punkt 4, skall de omgående underrätta den andra avtalsslutande partens behöriga myndigheter om detta och ange skälen till att de vidtar dessa åtgärder.

6. När åtgärder som vidtagits med stöd av punkt 4 inte avbryts trots att grunden för dem inte längre föreligger, får endera avtalsslutande part hänskjuta ärendet till den gemensamma kommittén.

#### Artikel 15

##### *Luftfartsskydd*

1. Med tanke på att skyddet av civila luftfartyg, deras passagerare och besättning är en grundläggande förutsättning för driften av internationella lufttrafiktjänster, bekräftar de avtalsslutande parterna sina inbördes skyldigheter att skydda den civila luftfarten mot olaglig inblandning (särskilt sina skyldigheter enligt Chicagokonventionen, konventionen om brott och vissa andra handlingar begångna ombord på luftfartyg, undertecknad i Tokyo den 14 september 1963, konventionen för bekämpande av olaga besittningstagande av luftfartyg, undertecknad i Haag den 16 december 1970, konventionen för bekämpande av brott mot den civila luftfartens säkerhet, undertecknad i Montreal den 23 september 1971, protokollet för bekämpande av våldsbrott på flygplatser som används för civil luftfart i internationell trafik, undertecknat i Montreal den 24 februari 1988 samt konventionen om märkning av plastiska sprängämnen i detekteringssyfte, undertecknad i

Montreal den 1 mars 1991, i den mån båda avtalsslutande parter är avtalsslutande parter i dessa konventioner såväl som andra konventioner och protokoll rörande den civila luftfartens säkerhet som båda avtalsslutande parter omfattas av).

2. De avtalsslutande parterna skall på begäran ge varandra all hjälp som är nödvändig för att förhindra olaga besittningstagande av civila luftfartyg och andra olagliga handlingar som riktar sig mot säkerheten för sådana luftfartyg, deras passagerare och besättning, för flygplatser och flygnavigeringsanläggningar samt alla andra hot mot den civila luftfartens säkerhet.

3. De avtalsslutande parterna skall sinsemellan handla i enlighet med de normer för luftfartsskydd och, i den mån de avtalsslutande parterna tillämpar den, den rekommenderade praxis som har fastställts av Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO), och som utgör bilagor till Chicago-konventionen, i den mån sådana säkerhetsföreskrifter är tillämpliga på de avtalsslutande parterna. Båda avtalsslutande parter skall ålägga dem som bedriver trafik med luftfartyg registrerade i den avtalsslutande partens land eller med huvudkontor eller varaktig hemvist inom dess territorium, samt dem som driver flygplatser där, att följa dessa bestämmelser om luftfartsskydd.

4. De avtalsslutande parterna skall se till att verkningfulla åtgärder vidtas inom deras respektive territorier för att skydda luftfartyg, visitera passagerare och deras handbagage och utföra lämpliga kontroller av besättning, last (även lastrumsbagage) och luftfartygsför råd före och under påstigning eller lastning, samt anpassa åtgärderna om hotet ökar. De avtalsslutande parterna är överens om att deras lufttrafikföretag kan åläggas att iaktta de luftfartsskyddsbestämmelser som avses i punkt 3 på den andra avtalsslutande partens begäran, vid inresa till, avresa från eller under uppehåll inom nämnda andra avtalsslutande parts territorium. Vardera avtalsslutande part skall också, om den andra avtalsslutande parten av rimliga säkerhetsskäl så begär, vidta särskilda skyddsåtgärder för att bemöta ett bestämt hot.

5. När det inträffar en incident eller ett hot om en incident som innebär olagligt besitt-

ningstagande av ett civilt luftfartyg eller andra olagliga handlingar som riktar sig mot säkerheten för passagerare, besättning, luftfartyg, flygplatser eller flygnavigeringsanläggningar, skall de avtalsslutande parterna hjälpa varandra genom att underlätta kommunikationen och vidta andra lämpliga åtgärder för att snabbt och säkert avstyra incidenten eller hotet.

6. Om en avtalsslutande part har rimliga skäl att tro att den andra avtalsslutande parten inte följer luftfartsskyddsbestämmelserna i denna artikel får den avtalsslutande parten begära omedelbart samråd med den andra avtalsslutande parten.

7. Om någon tillfredsställande överenskommelse inte har nåtts inom femton (15) dagar från begäran får, utan att detta påverkar artikel 4 (Återkallande av tillstånd), trafiktillstånd och tekniska tillstånd utfärdade för båda avtalsslutande parter lufttrafikföretag hållas inne, återkallas, begränsas eller förses med villkor.

8. Om ett omedelbart och exceptionellt hot kräver det får en avtalsslutande part vidta interimsåtgärder innan 15—dagarsfristen har löpt ut.

9. Alla åtgärder som vidtas enligt punkt 7 skall avbrytas så snart den andra avtalsslutande parten rättat sig efter bestämmelserna i denna artikel.

## Artikel 16

### *Flygledningstjänst*

1. De avtalsslutande parterna skall agera i enlighet med de bestämmelserna i den lagstiftning som anges i bilaga VI B, enligt de villkor som föreskrivs nedan.

2. De avtalsslutande parterna skall sträva efter högsta möjliga samarbetsnivå på området för flygledningstjänster, med sikte på att utvidga det gemensamma europeiska luft- rummet till Marocko och därmed öka de nuvarande säkerhetsnormerna och den övergripande effektivitet för de allmänna lufttrafiknormer som gäller i Europa, optimera kapaciteten och minimera förseningarna.

3. Med sikte på att underlätta tillämpningen av lagstiftningen om det gemensamma euro-

peiska luftrummet på deras respektive territorium

a) skall Marocko vidta de åtgärder som krävs för att anpassa sina institutionella strukturer för trafikledningstjänster till det gemensamma europeiska luftrummet, särskilt genom att inrätta lämpliga nationella övervakningsorgan som åtminstone är funktionellt självständiga i förhållande till tillhandahållarna av flygtrafiktjänster, och

b) skall Europeiska gemenskapen associera Marocko med lämpliga driftsinitiativ på områdena flygtrafiktjänster, luftrum och driftskompatibilitet som härrör från upprättandet av det gemensamma europeiska luftrummet, särskilt genom att på ett tidigt stadium få med Marocko i strävan att upprätta funktionella luftrumsblock eller genom en lämplig samordning rörande Sesar.

#### Artikel 17

##### *Miljö*

1. De avtalsslutande parterna skall agera i enlighet med bestämmelserna i den lagstiftning som anges i bilaga VI C.

2. Ingenting i detta avtal skall hindra en avtalsslutande parts behöriga myndigheter från att vidta alla lämpliga åtgärder att förhindra eller på annat sätt åtgärda miljökonsekvenser av de internationella flygtransporter som sker enligt detta avtal, förutsatt att sådana åtgärder tillämpas utan åtskillnad i fråga om nationalitet.

#### Artikel 18

##### *Konsumentskydd*

De avtalsslutande parterna skall agera i enlighet med den gemenskapslagstiftning rörande lufttransporter som anges i bilaga VI D.

#### Artikel 19

##### *Datoriserade bokningssystem*

De avtalsslutande parterna skall agera i enlighet med den gemenskapslagstiftning

rörande lufttransporter som anges i bilaga VI E.

#### Artikel 20

##### *Sociala aspekter*

De avtalsslutande parterna skall agera i enlighet med den gemenskapslagstiftning rörande lufttransporter som anges i bilaga VI F.

### AVDELNING III

#### INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

##### *Artikel 21*

##### *Tolkning och genomförande*

1. De avtalsslutande parterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, både allmänna och särskilda, för att säkerställa att de skyldigheter som följer av detta avtal fullgörs, och de skall avstå från varje åtgärd som skulle kunna äventyra uppnåendet av avtalets mål.

2. Varje avtalsslutande part skall ansvar för att detta avtal genomförs på korrekt sätt på dess territorium, särskilt de förordningar och direktiv rörande lufttransporter som förtecknas i bilaga VI.

3. Varje avtalsslutande part skall förse den andra avtalsslutande parten med all information och hjälp som behövs vid utredningar av eventuella överträdelser som den andra avtalsslutande parten utför inom ramen för sina respektive behörighetsområden, i enlighet med detta avtal.

4. Närhelst de avtalsslutande parterna agerar med stöd av de befogenheter de tilldelats enligt detta avtal i frågor som är av intresse för den andra avtalsslutande parten och som berör den andra avtalsslutande partens myndigheter eller företag, skall den andra avtalsslutande partens behöriga myndigheter få fullständig information och ges möjlighet att yttra sig innan det slutliga beslutet fattas.

## Artikel 22

### *Den gemensamma kommittén*

1. En kommitté sammansatt av företrädare för de avtalsslutande parterna (nedan kallad "den gemensamma kommittén") inrättas härmed, och skall ansvara för förvaltningen av detta avtal och se till att det tillämpas på riktigt sätt. För detta ändamål skall den gemensamma kommittén utfärda rekommendationer och fatta beslut i de ärenden som anges i detta avtal.

2. Den gemensamma kommitténs beslut skall antas gemensamt och skall vara bindande för de avtalsslutande parterna. De skall verkställas av de avtalsslutande parterna i enlighet med deras respektive bestämmelser.

3. Den gemensamma kommittén skall sammanträda om och när det är nödvändigt, dock minst en gång om året. Vardera avtalsslutande part kan begära att ett möte sammankallas.

4. En avtalsslutande part får också begära att den gemensamma kommittén sammanträder för att försöka lösa frågor om tolkningen eller tillämpningen av detta avtal. Sammanträdet skall hållas så snart som möjligt, dock, om inget annat avtalas av de avtalsslutande parterna, senast två månader efter det att begäran togs emot.

5. För att detta avtal skall kunna tillämpas på riktigt sätt skall de avtalsslutande parterna utbyta information och, om endera avtalsslutande part så begär, hålla samråd i den gemensamma kommittén.

6. Den gemensamma kommittén skall genom beslut själv anta sin arbetsordning.

7. Om den ena av de avtalsslutande parterna anser att ett beslut fattat av den gemensamma kommittén inte genomförts på ett riktigt sätt av den andra avtalsslutande parten, får den första avtalsslutande parten begära att frågan diskuteras i den gemensamma kommittén. Om den gemensamma kommittén inte kan komma fram till en lösning inom två månader från hänskjutandet, får den avtalsslutande part som hänskjutit frågan vidta lämpliga tillfälliga skyddsåtgärder enligt artikel 24.

8. I alla beslut fattade av gemensamma kommittén skall datum för dess genomföran-

de hos de avtalsslutande parterna anges tillsammans med alla övriga uppgifter som sannolikt kan vara av betydelse för ekonomiska aktörer.

9. Utan att det påverkar punkt 2 får de avtalsslutande parterna, om den gemensamma kommittén inte fattat ett beslut i en fråga som hänskjutits till den inom sex månader efter dagen för hänskjutandet, vidta lämpliga tillfälliga åtgärder enligt artikel 24.

10. Den gemensamma kommittén skall granska frågor rörande bilaterala investeringar med majoritetsägande, eller förändringar i den effektiva kontrollen över de avtalsslutande parternas lufttrafikföretag.

11. Den gemensamma kommittén skall bygga upp ett samarbete genom att

a) främja diskussioner på expertnivå om nya lag- och regleringsförslag om bl.a. luftfartsskydd, flygsäkerhet, miljö, luftfartsrelaterad infrastruktur (inbegripet ankomst- och avgångstider) och konsumentskydd,

b) regelbundet granska de arbetsmarknadspolitiska effekterna av tillämpningen av detta avtal, särskilt när det gäller sysselsättning, och utforma lämpliga svarsåtgärder i frågor som på goda grunder anses angelägna,

c) överväga vilka områden som kan komma i fråga för en vidareutveckling av detta avtal, inbegripet rekommendationer om ändring av avtalet.

## Artikel 23

### *Twistlösning och skiljeförfarande*

1. Båda avtalsslutande parter får till den gemensamma kommittén hänskjuta tvister rörande tillämpningen eller tolkningen av detta avtal, om dessa inte kunnat lösas i enlighet med artikel 22. Vid tillämpningen av denna artikel skall det associeringsråd som inrättas inom ramen för associeringsavtalet fungera som gemensam kommitté.

2. Den gemensamma kommittén kan bilägga tvisten genom ett beslut.

3. De avtalsslutande parterna skall vidta de åtgärder som krävs för genomförandet av det beslut som avses i punkt 2.

4. Om tvisten inte kan biläggas i enlighet med punkt 2, skall den, på begäran av endera avtalsslutande part, hänskjutas till en skilje-

nämnd sammansatt av tre skiljemän i enlighet med följande förfarande:

a) De avtalsslutande parterna skall utse var sin skiljeman inom sextio (60) dagar efter det att begäran om skiljeförfarande togs emot av den skiljedomstol till vilken den andra avtalsslutande parten på diplomatisk väg hänskjutit ärendet. Den tredje skiljemannen bör utses av de andra två skiljemännen inom ytterligare sextio (60) dagar. Om någon av de avtalsslutande parterna inte utser någon skiljeman inom den fastställda tiden, eller om den tredje skiljemannen inte utses inom den fastställda tiden, får endera avtalsslutande part begära att ordföranden i Internationella civila luftfartsorganisationens råd utser en skiljeman eller skiljemän, beroende på vad som är tillämpligt.

b) Den tredje skiljemannen som utses enligt a skall vara medborgare i en tredje stat och skall fungera som skiljedomstolens ordförande.

c) Skiljedomstolen skall själv fastställa sina rättegångsregler.

d) Fram till dess att skiljedomstolen fattat ett slutligt beslut, skall utgifterna för skiljeförfarandet inledande delas lika mellan de avtalsslutande parterna.

5. Skiljedomstolens preliminära och slutliga beslut skall vara bindande för de avtalsslutande parterna.

6. Om en av de avtalsslutande parterna inte handlar i enlighet med ett skiljedomstolsbeslut fattat i enlighet med denna artikel inom trettio (30) dagar från anmälan av tidigare nämnda beslut, får den andra avtalsslutande parten, så länge underlåtenheten kvarstår, begränsa, tillfälligt dra in eller återkalla de rättigheter eller privilegier som den enligt villkoren i detta avtal beviljar den felande avtalsslutande parten.

#### Artikel 24

##### *Skyddsåtgärder*

1. De avtalsslutande parterna skall vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som krävs för fullgörandet av deras skyldigheter enligt detta avtal. De skall se till att de mål som uppställs i detta avtal uppnås.

2. Om endera avtalsslutande part anser att den andra avtalsslutande parten har underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt detta avtal får den vidta lämpliga åtgärder. Skyddsåtgärder skall med avseende på räckvidd och varaktighet begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att åtgärda situationen eller upprätthålla jämvikten i detta avtal. Sådana åtgärder som minst stör avtalets avsedda funktion skall prioriteras.

3. En avtalsslutande part som överväger att tillämpa skyddsåtgärder skall underrätta den andra avtalsslutande parten genom den gemensamma kommittén och skall tillhandahålla alla relevanta uppgifter.

4. De avtalsslutande parterna skall omedelbart inleda samråd i den gemensamma kommittén i syfte att finna en ömsesidigt godtagbar lösning.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 3 d, 4 d, 14 och 15, får den berörda avtalsslutande parten inte vidta säkerhetsåtgärder förrän en månad har förflutit från dagen för underrättelsen enligt punkt 3, om inte samrådsförfarandet enligt punkt 4 har slutförts före den angivna tidsgränsens utgång.

6. Den berörda avtalsslutande parten skall utan dröjsmål underrätta den gemensamma kommittén om de åtgärder som vidtagits och tillhandahålla alla relevanta uppgifter.

7. Alla åtgärder som vidtas med stöd av denna artikel skall upphöra så snart den felande avtalsslutande parten uppfyller bestämmelserna i detta avtal.

#### Artikel 25

##### *Avtalets geografiska räckvidd*

De avtalsslutande parterna erkänner detta avtals bilaterala karaktär, men noterar att det faller inom ramen för det partnerskap mellan Europa och Medelhavsområdet som avses i Barcelonaförklaringen av den 28 november 1995. De avtalsslutande parterna förbinder sig att föra en löpande dialog i syfte att garantera detta avtals överensstämmelse med Barcelonaprocessen, särskilt med avseende på möjligheten att nå inbördes enighet om att ändra det i syfte att ta hänsyn till liknande luftfartsavtal.

## Artikel 26

### *Förhållandet till andra avtal*

1. Bestämmelserna i detta avtal har företrädde framför relevanta bestämmelser i andra avtal mellan Marocko och medlemsstaterna. Redan befintliga trafikrättigheter enligt dessa bilaterala avtal som inte täcks av detta avtal kan dock fortsätta att utövas, förutsatt att det inte sker någon diskriminering mellan medlemsstaterna i Europeiska gemenskapen eller deras medborgare.

2. Om de avtalsslutande parterna blir parter i en multilateral överenskommelse, eller om de godkänner ett beslut som antagits av Internationella civila luftfartsorganisationen eller av en annan internationell organisation och som behandlar frågor som omfattas av detta avtal, skall de samråda i den gemensamma kommittén för att avgöra huruvida detta avtal bör revideras för att ta hänsyn till en sådan utveckling.

3. Detta avtal skall inte påverka de avtalsslutande parternas beslut att i framtiden tillämpa rekommendationer som kan komma att utfärdas av Internationella civila luftfartsorganisationen. De avtalsslutande parterna skall inte anföra detta avtal, eller någon del av det, som grund för att bestrida överväganden i Internationella civila luftfartsorganisationen om att tillämpa alternativa strategier i frågor som täcks av detta avtal.

## Artikel 27

### *Ändringar*

1. Om endera avtalsslutande part önskar ändra bestämmelserna i detta avtal skall den underrätta den gemensamma kommittén om detta. De överenskomna ändringarna av detta avtal skall träda i kraft efter det att de avtalsslutande parternas respektive interna förfaranden slutförts.

2. Den gemensamma kommittén får på begäran av endera avtalsslutande part och i enlighet med denna artikel besluta om ändring av bilagorna till detta avtal.

3. Detta avtal skall inte påverka de avtalsslutande parternas rätt att, under förutsättning att principen om icke-diskriminering och be-

stämmelserna i detta avtal efterlevs, ensidigt anta ny lagstiftning eller ändra befintlig lagstiftning på området lufttransporter eller ett anknutet område som anges i bilaga VI, med hänsyn till principen om icke-diskriminering och i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

4. Så snart ny lagstiftning utarbetas av en av de avtalsslutande parterna, skall denna underrätta och samråda med den andra avtalsslutande parten i så hög grad som möjligt. På begäran av endera avtalsslutande part kan ett inledande åsiktsutbyte äga rum i den gemensamma kommittén.

5. Så snart en avtalsslutande part har antagit ny lagstiftning eller en ändring av sin lagstiftning på området lufttransporter eller ett anknutet område som anges i bilaga VI, skall den underrätta den andra avtalsslutande parten senast 30 dagar efter antagandet. På begäran av någon av de avtalsslutande parterna skall den gemensamma kommittén inom 60 dagar därefter organisera ett åsiktsutbyte om vilka effekter sådan ny lagstiftning eller en sådan ändring kommer att få för detta avtals avsedda funktion.

6. Den gemensamma kommittén

a) skall fatta beslut om att ändra bilaga VI så att den nya lagstiftningen eller ändringen i fråga införlivas med avtalet, vid behov på grundval av reciprocitet,

b) skall fatta beslut med verkan att ändringarna av den nya lagstiftningen eller ändringen i fråga skall anses överensstämma med detta avtal,

eller

c) skall besluta om andra åtgärder som skall antas inom rimlig tid, i syfte att skydda detta avtals avsedda funktion.

## Artikel 28

### *Uppsägning och upphörande*

1. Detta avtal ingås på obestämd tid.

2. Endera avtalsslutande part får, när som helst, skriftligen på diplomatisk väg tillkännage för den andra avtalsslutande parten sitt beslut att säga upp detta avtal. Ett sådant tillkännagivande skall samtidigt skickas till Internationella civila luftfartsorganisationen.

Detta avtal skall upphöra att gälla tolv månader efter den dag då den ena avtalsslutande parten mottar tillkännagivandet från den andra avtalsslutande parten, såvida inte tillkännagivandet om uppsägning återkallas före utgången av denna period.

3. Detta avtal skall upphöra att gälla eller tillfälligt upphöra att gälla om associeringsavtalet upphör att gälla respektive tillfälligt upphör att gälla.

#### Artikel 29

##### *Registrering hos ICAO och FN:s sekretariat*

Detta avtal och ändringar av det skall registreras hos Internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) och FN:s sekretariat.

#### Artikel 30

##### *Ikraftträdande och provisorisk tillämping*

1. Detta avtal skall tillämpas provisoriskt i enlighet med de avtalsslutande parternas inhemska lagstiftning från dagen för undertecknandet.

2. Detta avtal träder i kraft en månad efter dagen för den sista noten i en utväxling av

diplomatiska noter mellan de avtalsslutande parterna, där det bekräftas att alla förfaranden som är nödvändiga för avtalets ikraftträdande har fullgjorts. I denna utväxling skall Konungariket Marocko tillställa generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd sin diplomatiska not till Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, och generalsekretariatet vid Europeiska unionens råd skall tillställa Konungariket Marocko den diplomatiska noten från Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater. Den diplomatiska noten från Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater skall innehålla meddelanden från varje medlemsstat som bekräftar att respektive medlemsstats för avtalets ikraftträdande nödvändiga förfaranden har fullgjorts.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

Upprättat i Bryssel den tolfte december tjugohundrasex i två exemplar på danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska och arabiska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

## BILAGA I

## TJÄNSTER ENLIGT AVTAL OCH ANGIVNA FLYGLINJER

1. Denna bilaga omfattas av övergångsbestämmelserna i bilaga IV till detta avtal.

2. Varje part beviljar den andra avtalslutande partens lufttrafikföretag rätten att bedriva lufttrafik på de flyglinjer som anges nedan:

a) För EG-lufttrafikföretag:

Punkter i Europeiska gemenskapen – en eller flera punkter i Marocko – bortomliggande punkter.

b) För lufttrafikföretag från Marocko:

Punkter i Marocko – en eller flera punkter i Europeiska gemenskapen.

3. Marockanska lufttrafikföretag har rätt att utöva trafikrättigheterna enligt artikel 2 i detta avtal mellan mer än en punkt belägen på gemenskapens territorium, under förutsättning att dessa flygningar utgår från eller avslutas på marockanskt territorium.

Lufttrafikföretag från gemenskapen har rätt att utöva trafikrättigheterna enligt artikel 2 i detta avtal mellan Marocko och bortomliggande punkter, under förutsättning att dessa flygningar utgår från eller avslutas på gemenskapens territorium och, när det gäller passagerarflygningar, dessa punkter är belägna i länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken.

När det gäller flygningar till och från Marocko har lufttrafikföretag från Europeiska gemenskapen rätt att trafikera mer än en punkt på samma flyglinje ("co-terminalisation") och utöva rätten till mellanlandningar mellan dessa punkter.

De länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken är Algeriet, Armenien, Azerbajdzjan, Egypten, Georgien, Israel, Jordanien, Libanon, Libyen, Marocko, Moldavien, Palestinska myndigheten, Syrien, Tunisien, Ukraina och Vitryssland. Punkter belägna i länder som omfattas av grannskapspolitiken kan också användas som mellanliggande punkter.

4. På de angivna flyglinjerna får trafik bedrivas i båda riktningar. Varje mellanliggande eller bortomliggande punkt på de angivna flyglinjerna får, när det enskilda företaget så beslutar, utgå för vissa eller alla flygningar, under förutsättning att flygningen utgår från eller avslutas på marockanskt territorium, när det gäller lufttrafikföretag från Marocko, eller på territoriet för en medlemsstat i Europeiska gemenskapen, när det gäller lufttrafikföretag från Europeiska gemenskapen.

5. Varje avtalslutande part skall låta varje enskilt lufttrafikföretag fastställa turtätheten och kapaciteten för de internationella lufttransporter som det erbjuder på grundval av marknadsmässiga överväganden. I överensstämmelse med denna rättighet får ingendera avtalslutande part ensidigt begränsa trafikvolym, turtäthet, tjänstens regelbundenhet eller vilken typ av luftfartyg som den andra avtalslutande partens lufttrafikföretag använder, utom om det är av tekniska eller tull-, drifts- miljö- eller hälsorelaterade skäl.

6. Varje lufttrafikföretag får bedriva internationell lufttrafik utan några begränsningar i fråga om ändringar, på alla punkter på de angivna flyglinjerna, när det gäller den typ av luftfartyg som används.

7. Det är endast undantagsvis och för att klara tillfälliga behov som ett marockanskt lufttrafikföretag får använda luftfartyg som hyrts in med besättning ("wet-leasing") från ett lufttrafikföretag i ett tredje land, eller som ett EG-luftföretag på samma villkor får göra en sådan inhyrning från ett lufttrafikföretag från ett annat tredjeland än de som anges i bilaga V, för att utöva de rättigheter som avses i detta avtal. En sådan inhyrning skall förhandsgodkännas av den myndighet som har utfärdat licensen för det lufttrafikföretag som hyr ut luftfartyget och meddelas den andra avtalslutande partens behöriga myndighet.

## BILAGA II

## BILATERALA AVTAL MELLAN MAROCKO OCH EUROPEISKA GEMENSKAPENS MEDLEMSSTATER

I enlighet med artikel 25 i detta avtal skall de tillämpliga bestämmelserna i följande bilaterala luftfartsavtal mellan Marocko och medlemsstaterna ersättas av detta avtal.

- Luftfartsavtal mellan Konungariket Belgiens regering och Hans Majestät Konungen av Marockos regering, utfärdat i Rabat den 20 januari 1958.

Kompletterat genom notväxling av den 20 januari 1958.

Senast ändrat genom det samförståndsavtal som utfärdades i Rabat den 11 juni 2002.

- Luftfartsavtal mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Marocko, utfärdat i Rabat den 8 maj 1961, till vilket Republiken Tjeckien har förklarat sig bunden.

- Luftfartsavtal mellan Konungariket Danmarks regering och Konungariket Marockos regering, utfärdat i Rabat den 14 november 1977.

Kompletterat genom notväxling av den 14 november 1977.

- Luftfartsavtal mellan Förbundsrepubliken Tyskland och Konungariket Marocko, utfärdat i Bonn den 12 oktober 1961.

- Luftfartsavtal mellan Republiken Greklandens regering och Konungariket Marockos regering, utfärdat i Rabat den 10 maj 1999.

Att läsas tillsammans med det samförståndsavtal som utfärdades i Aten den 6 oktober 1998.

- Luftfartsavtal mellan Spaniens regering och Konungariket Marockos regering, utfärdat i Madrid den 7 juli 1970.

Senast kompletterat genom skriftväxling av den 12 augusti 2003 och den 25 augusti 2003.

- Luftfartsavtal mellan Republiken Frankrikes regering och Hans Majestät Konungen av Marockos regering, utfärdat i Rabat den 25 oktober 1957.

- Ändrat genom skriftväxling av den 22 mars 1961.

- Ändrat genom godkända protokoll av den daterade den 2 och 5 december 1968.

- Ändrat genom samförståndsavtalet av den 17—18 maj 1976.

- Ändrat genom samförståndsavtalet av den 15 mars 1977.

Senast ändrat genom samförståndsavtalet av den 22—23 mars 1984 och skriftväxling av den 14 mars 1984.

- Luftfartsavtal mellan Republiken Italiens regering och Hans Majestät Konungen av Marockos regering, utfärdat i Rom den 8 juli 1967.

Ändrat genom det samförståndsavtal som utfärdades i Rom den 13 juli 2000.

Senast ändrat genom notväxling av den 17 oktober 2001 och den 3 januari 2002.

- Luftfartsavtal mellan Republiken Lettlands regering och Konungariket Marockos regering, utfärdat i Warszawa den 19 maj 1999.

- Luftfartsavtal mellan Storhertigdömet Luxemburgs regering och Hans Majestät Konungen av Marockos regering, utfärdat i Bonn den 5 juli 1961.

- Luftfartsavtal mellan Folkrepubliken Ungern och Konungariket Marocko, utfärdat i Rabat den 21 mars 1967.

- Luftfartsavtal mellan Republiken Maltas regering och Hans Majestät Konungen av Marockos regering, utfärdat i Rabat den 26 maj 1983.

- Luftfartsavtal mellan Hennes Majestät Drottningen av Nederländernas regering och Hans Majestät Konungen av Marockos regering, utfärdat i Rabat den 20 maj 1959.

- Luftfartsavtal mellan Österrikes förbundsregering och Konungariket Marockos regering, utfärdat i Rabat den 27 februari 2002.

- Luftfartsavtal mellan Folkrepubliken Polens regering och Konungariket Marockos regering, utfärdat i Rabat den 29 november 1969.

- Luftfartsavtal mellan Portugal och Konungariket Marockos regering, utfärdat i Rabat den 3 april 1958.

Kompletterat genom det protokoll som utfärdades i Lissabon den 19 december 1975.

Senast kompletterat genom det protokoll som utfärdades i Lissabon den 17 november 2003.

- Avtal mellan Konungariket Sveriges regering och Konungariket Marockos regering om regelbundna luftransporter, utfärdat i Rabat den 14 november 1977.

Kompletterat genom notväxling av den 14 november 1977.

- Luftfartsavtal mellan Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands regering och Konungariket Marockos regering, utfärdat i London den 22 oktober 1965.

Ändrat genom notväxling av den 10 och 14 oktober 1968.

Ändrat genom det protokoll som utfärdades i London den 14 mars 1997.

Ändrat genom det protokoll som utfärdades i Rabat den 17 oktober 1997.

- Luftfartsavtal och andra överenskommelser som har paraferats eller undertecknats mellan Konungariket Marocko och medlemsstater i Europeiska gemenskapen och som den dag då det här avtalet undertecknas ännu inte har trätt i kraft eller ännu inte tillämpas provisoriskt:

- Luftfartsavtal mellan Konungariket Nederländernas regering och Konungariket Marockos regering i bilaga 1 till det samförståndsavtal som utfärdades i Haag den 20 juni 2001.

## BILAGA III

## FÖRFARANDE FÖR TRAFIKTILLSTÅND OCH TEKNISKA TILLSTÅND: BEHÖRIGA MYNDIGHETER

## 1. Europeiska gemenskapen

Tyskland:  
 Förbundsmyndigheten för luftfart (LBA)  
 Förbundsministeriet för transport, byggande  
 och stadsplanering  
 Österrike:  
 Luftfartsförvaltningen  
 Förbundsministeriet för transport, innovation  
 och teknik  
 Belgien:  
 Generaldirektoratet för luftfart  
 Federala kontoret för mobilitet och transporter  
 Cypern:  
 Avdelningen för civil luftfart  
 Ministeriet för kommunikation och offentliga  
 arbeten  
 Danmark:  
 Luftfartsförvaltningen  
 Spanien:  
 Generaldirektoratet för civil luftfart  
 Ministeriet för infrastruktur och transport  
 Estland:  
 Luftfartsförvaltningen  
 Finland:  
 Luftfartsförvaltningen  
 Frankrike:  
 Generaldirektoratet för civil luftfart (DGAC)  
 Grekland:  
 Grekiska luftfartsmyndigheten  
 Transport- och kommunikationsministeriet  
 Ungern:  
 Generaldirektoratet för civil luftfart  
 Ekonomi- och transportministeriet  
 Irland:  
 Generaldirektoratet för civil luftfart  
 Avdelningen för transportfrågor  
 Italien:  
 Nationella luftfartsbyrån (ENAC)  
 Lettland:

Luftfartsförvaltningen  
 Transportministeriet  
 Litauen:  
 Luftfartsförvaltningen  
 Luxemburg:  
 Generaldirektoratet för civil luftfart  
 Malta:  
 Departementet för civil luftfart  
 Nederländerna:  
 Ministeriet för transport, offentliga arbeten  
 och vattenförvaltning: Generaldirektoratet  
 för civil luftfart och godstransporter  
 Inspektionen för transporter och vattenför-  
 valtning  
 Polen:  
 Luftfartskontoret  
 Portugal:  
 Nationella institutet för civil luftfart (INAC)  
 Ministeriet för utrustning, planering och för-  
 valtning av territorierna  
 Tjeckien:  
 Departementet för civil luftfart  
 Transportministeriet  
 Luftfartsförvaltningen  
 Förenade kungariket:  
 Direktoratet för luftfart  
 Transportministeriet (DfT)  
 Slovakien:  
 Departementet för civil luftfart  
 Ministeriet för transport, postväsen och tele-  
 kommunikation  
 Slovenien:  
 Direktoratet för civil luftfart  
 Transportministeriet  
 Sverige:  
 Luftfartsstyrelsen  
 2. Konungariket Marocko  
 Direktoratet för civilaeronautik  
 Ministeriet för utrustning och transport

## BILAGA IV

## ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

1. Europeiska gemenskapen har ansvaret för att göra en utvärdering av den marockanska partens genomförande och tillämpning av alla de luftfartsbestämmelser i gemenskapslagstiftningen som anges i bilaga VI, och denna utvärdering skall sedan godkännas av den gemensamma kommittén. Den gemensamma kommitténs beslut i denna fråga skall antas senast två år efter ikraftträdandet av detta avtal.

2. Till dess att detta beslut antas skall tjänsterna enligt detta avtal och de angivna flyglinjerna enligt bilaga I inte omfatta EG-lufttrafikföretags rätt att inleda flygningar i

Marocko och avsluta flygningar på bortomliggande punkter och vice versa samt marockanska lufttrafikföretags rättighet att inleda flygningar på en punkt i Europeiska gemenskapen för att avsluta dem på en annan punkt i Europeiska gemenskapen och vice versa. Alla femte-frihetsrättigheter som beviljas genom ett av de bilaterala avtal mellan Marocko och Europeiska gemenskapen som finns förtecknade i bilaga II får dock utövas också i fortsättningen, i den mån de inte medför någon diskriminering på grundval av nationalitet.

## BILAGA V

## FÖRTECKNING ÖVER ANDRA STATER SOM DET HÄNVISAS TILL I ARTIKLARNA 3 OCH 4 I DETTA AVTAL

- |   |  |
|---|--|
| <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Republiken Island (enligt EES-avtalet)</li> <li>2. Furstendömet Liechtenstein (enligt EES-avtalet)</li> <li>3. Konungariket Norge (enligt EES-avtalet)</li> </ol> | <ol style="list-style-type: none"> <li>4. Schweiziska edsförbundet (enligt luftfartsavtalet mellan Europeiska gemenskapen och Schweiziska edsförbundet)</li> </ol> |
|---|--|

## BILAGA VI

## REGLER SOM ÄR TILLÄMPLIGA PÅ DEN CIVILA LUFTFARTEN

De "tillämpliga bestämmelserna" i följande rättsakter skall tillämpas i enlighet med detta avtal om inte annat anges i denna bilaga eller i bilaga IV om övergångsbestämmelser. Där så är nödvändigt anges de specifika ändringarna för varje rättsakt här nedan.

## A. LUFTFARTSSÄKERHET

Obs: De exakta villkoren för Marockos deltagande som observatör i Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (EASA) kommer att diskuteras i ett senare skede.

## Nr 3922/91

Rådets förordning (EEG) nr 3922/91 av den 16 december 1991 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom området civil luftfart,

ändrad genom följande rättsakter:

- Kommissionens förordning (EG) nr 2176/96 av den 13 november 1996 om anpassning till vetenskaplig och teknisk utveckling av rådets förordning (EEG) nr 3922/91

- Kommissionens förordning (EG) nr 1069/1999 av den 25 maj om anpassning till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen av rådets förordning (EEG) nr 3922/91

- Kommissionens förordning (EG) nr 2871/2000 av den 28 december 2000 om anpassning till den vetenskapliga och tekniska utvecklingen av rådets förordning (EEG) nr 3922/91 om harmonisering av tekniska krav och administrativa förfaranden inom området civil luftfart

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1592/2002 av den 15 juli 2002 om fastställande av gemensamma bestämmelser

på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—10 och 12—13 med undantag för artikel 4.1 och artikel 8.2 andra meningen, bilagorna I, II och III

För tillämpningen av artikel 12 skall "medlemsstaterna" ersättas med "EG:s medlemsstater"

## Nr 94/56/EG

Rådets direktiv 94/56/EG av den 21 november 1994 om grundläggande principer för utredning av flyghaverier och tillbud inom civil luftfart

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—12

## Nr 1592/2002

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1592/2002 av den 15 juli 2002 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av en europeisk byrå för luftfartssäkerhet,

ändrad genom följande rättsakter:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1643/2003 av den 22 juli 2003 om ändring av förordning (EG) nr 1592/2002

- Kommissionens förordning (EG) nr 1701/2003 av den 24 september 2003 om anpassning av artikel 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1592/2002

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—57, bilagorna I och II

## Nr 2003/42

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/42/EG av den 13 juni 2003 om rapportering av händelser inom civil luftfart

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—11, bilagorna I och II

Nr 1702/2003

Kommissionens förordning (EG) nr 1702/2003 av den 24 september 2003 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för luftvärdighets- och miljöcertifiering av luftfartyg och tillhörande produkter, delar och utrustningar samt för certifiering av konstruktions- och tillverkningsorganisationer

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—4, bilagan

Nr 2042/2003

Kommissionens förordning (EG) nr 2042/2003 av den 20 november 2003 om fortsatt luftvärdighet för luftfartyg och luftfartygsprodukter, delar och utrustning och om godkännande av organisationer och personal som arbetar med dessa arbetsuppgifter

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—6, bilagorna I—IV

Nr 104/2004

Kommissionens förordning (EG) nr 104/2004 av den 22 januari 2004 om fastställande av bestämmelser för organisationen och sammansättningen av överklagandenämnden för Europeiska byrån för luftfarts-säkerhet

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—7 och bilagan

B. FLYGLEDNINGSTJÄNST

Nr 93/65

Rådets direktiv 93/65/EEG av den 19 juli 1993 om definition och användning av kompatibla tekniska specifikationer vid upphandling av utrustning och system för ledning av lufttrafiken,

ändrat genom följande rättsakter:

- Kommissionens direktiv 97/15/EG av den 25 mars 1997 om antagande av Eurocontrol-standards och om ändring av rådets direktiv 93/65/EEG om definition och användning av kompatibla tekniska specifikationer vid upphandling av utrustning och system för ledning av lufttrafiken, ändrat genom kommissionens förordning (EG) nr 2082/2000 av den 6 september 2000 om antagande av Eurocontrol-standards och om ändring av direktiv 97/15/EG om antagande av Eurocontrol-standards och om ändring av rådets direktiv 93/65/EEG, ändrat genom kommissionens förordning (EG) nr 980/2002 av den 4 juni

2002 om ändring av förordning (EG) nr 2082/2000 om antagande av Eurocontrol-standards

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—9, bilagorna I och II

Hänvisningar till rådets direktiv 93/65/EEG skall utgå från och med den 20 oktober 2005

Nr 2082/2000

Kommissionens förordning (EG) nr 2082/2000 av den 6 september 2000 om antagande av Eurocontrol-standards och om ändring av direktiv 97/15/EG om antagande av Eurocontrol-standards och om ändring av rådets direktiv 93/65/EEG,

ändrad genom följande rättsakt:

- Kommissionens förordning (EG) nr 980/2002 av den 4 juni 2002 om ändring av förordning (EG) nr 2082/2000 om antagande av Eurocontrol-standards

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—3, bilagorna I—III

Nr 549/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 549/2004 av den 10 mars 2004 om ramen för inrättande av det gemensamma europeiska luftrummet ("ramförordning")

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—4, 6 och 9—14

Nr 550/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 550/2004 av den 10 mars 2004 om tillhandahållande av flygtrafiktjänster inom det gemensamma europeiska luftrummet ("förordning om tillhandahållande av tjänster")

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—19

Nr 551/2004

Europaparlamentets och rådets förordning EG nr 551/2004 av den 10 mars 2004 om organisation och användning av det gemensamma europeiska luftrummet ("förordning om luftrummet")

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—11

Nr 552/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 552/2004 av den 10 mars 2004 om driftskompatibiliteten hos det europeiska nätverket för flygledningstjänst ("förordning om driftskompatibilitet")

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—12

C. MILJÖ

Nr 89/629

Rådets direktiv 89/629/EEG av den 4 december 1989 om begränsning av buller från civila jetmotordrivna underljudsflygplan

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—8  
Nr 92/14

Rådets direktiv 92/14/EEG av den 2 mars 1992 om begränsningar i utnyttjandet av flygplan som omfattas av volym 1, del II, kapitel 2 i bilaga 16 till konventionen om internationell civil luftfart, andra upplagan (1988),

ändrat genom följande rättsakter:

- Rådets direktiv 98/20/EG av den 30 mars 1998 om ändring av direktiv 92/14/EEG

- Kommissionens direktiv 1999/28/EG av den 21 april 1999 om ändring av bilagan till rådets direktiv 92/14/EEG

- Kommissionens förordning (EG) nr 991/2001 av den 21 maj 2001 om ändring av bilagan till rådets direktiv 92/14/EEG

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—11 och bilagan

Nr 2002/30

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/30/EG av den 26 mars 2002 om regler och förfaranden för att av bullerskäl införa driftsrestriktioner vid flygplatser i gemenskapen

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—15, bilagorna I och II

Nr 2002/49

Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/49/EG av den 25 juni 2002 om bedömning och hantering av omgivningsbuller

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—16, bilagorna I—IV

D. KONSUMENTSKYDD

Nr 90/314

Rådets direktiv 90/314/EEG av den 13 juni 1990 om paketresor, semesterpaket och andra paketarrangemang

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—10

Nr 92/59

Rådets direktiv 92/59/EEG av den 29 juni 1992 om allmän produktsäkerhet

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—19

Nr 93/13

Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—10 och bilagan

Nr 95/46

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—34

Nr 2027/97

Rådets förordning (EG) nr 2027/97 av den 9 oktober 1997 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar vid olyckor,

ändrad genom följande rättsakt:

- Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 889/2002 av den 13 maj 2002 om ändring av rådets förordning (EG) nr 2027/97

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—8  
Nr 261/2004

Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—17

E. DATORISERADE BOKNINGSSYSTEM

Nr 2299/1989

Rådets förordning (EEG) nr 2299/1989 av den 8 juli 1989 om en uppförandekod för datoriserade bokningssystem,

ändrad genom följande rättsakter:

- Rådets förordning (EEG) nr 3089/93 av den 29 oktober 1993 om ändring av förordning (EEG) nr 2299/89

- Rådets förordning (EG) nr 323/1999 av den 8 februari 1999 om ändring av förordning (EEG) nr 2299/89

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—22 och bilagan

F. SOCIALA ASPEKTER

Nr 89/391

Rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—16 och 18—19

Nr 2003/88

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—19, 21—24 och 26—29

Nr 2000/79

Rådets direktiv 2000/79/EG av den 27 november 2000 om genomförande av det europeiska avtal om arbetstidens förläggning för flygpersonal inom civilflyget som har ingåtts mellan Association of European Airlines

(AEA), Europeiska transportarbetarfederationen (ETF), European Cockpit Association (ECA), European Regions Airline Association (ERA) och International Air Carrier Association (IACA)

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—5

G. ANNAN LAGSTIFTNING

Nr 91/670

Rådets direktiv 91/670/EEG av den 16 december 1991 om ömsesidigt godkännande av certifikat för personal med funktioner inom den civila luftfarten

Tillämpliga bestämmelser: Artiklarna 1—8 och bilagan